กสม. ๒
รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่๒๘ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

รายงานผลการตรวจสอบที่๑๕๘-๒๕๕ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กรณีการใช้อำนาจที่ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ร้อง ผู้ร้องที่ ๑ นายกิตติบดี ใยพูล
ผู้ร้องที่ ๒ นายชาญวิทย์ แซ่โค้ว และพวก รวม ๖ คน

ผู้ถูกร้อง มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดย รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย อธิการบดี

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องที่ ๑ ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามคำร้องที่ ๓๗๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ และผู้ร้องที่ ๒ และพวก (ประกอบด้วย นายอนุชิต ปัสสาสุ ผู้ร้องที่ ๓ นางสาวศิรินพร แพงศรี ผู้ร้องที่ ๔ นางสุทาทิพย์ แก้วหาวงศ์ ผู้ร้องที่ ๕ นางสาววิจิตรา เสมอสมัย ผู้ร้องที่ ๖ และนางสาวพัชราพรรณ จันทกุล ผู้ร้องที่ ๗) ได้ร้องเรียนตามคำร้องที่ ๒๗๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้องทั้งสองฉบับแล้ว เห็นว่าคำร้องทั้งสองมีความเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ ผู้ถูกร้องเป็นหน่วยงานเดียวกัน วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุเดียวกัน และประเด็นการร้องเรียนมีความใกล้เคียงกัน จึงมีความเห็นให้คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองดำเนินการตรวจสอบควบคู่กัน และให้จัดทำสรุปรวมเป็นรายงานฉบับเดียว

คำร้องแรก (๓๗๔/๒๕๕๔) ระบุว่า ผู้ร้องที่ ๑ ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งเป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามกระบวนการสรรหาคณบดีตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วย การสรรหาคณบดี พ.ศ. ๒๕๕๒ และสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีมติ ให้ผู้ร้องปฏิบัติหน้าที่รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ไปก่อนเป็นระยะเวลา ๖ เดือน และได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ ตลอดระยะเวลา ๖ เดือน (๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔) เมื่อครบกำหนดเวลา ๖ เดือน คณะกรรมการฯ ไม่ได้มีการประเมินผลแต่ประการใด โดยอ้างเหตุมีข้อมูลไม่เพียงพอในการประเมินผล สภามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีมติแต่งตั้งให้รองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท รองอธิการบดีฝ่ายแผนและพัฒนาบุคลากรเป็นผู้รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์แทน

ผู้ร้องที่ ๑ จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ ขอให้ผู้ถูกร้องดำเนินการเสนอแต่งตั้งให้ผู้ร้องเป็นคณบดี เนื่องจากครบกำหนดรักษาการคณบดีตามมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓

/นอกจากนี้ ...

นอกจากนี้ ในระหว่างวันที่ ๔ – ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ยังปรากฏเหตุการณ์สร้างความสับสนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานภายในคณะหลายเรื่อง เช่น การข่มขู่บุคลากร การเข้าแทรกแซงการทำงานของเจ้าหน้าที่ การรื้อค้นเอกสารทางราชการ เป็นต้น ทำให้บุคลากรของคณะนิติศาสตร์ จำนวน ๒๓ คน ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะนิติศาสตร์ แต่กลับถูกผู้ถูกร้องมีคำสั่งต่าง ๆ เป็นลำดับ ดังนี้

(๑) คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๑๖๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง ตัดโอนอัตราพนักงานมหาวิทยาลัย โดยตัดโอนย้ายผู้ร้องที่ ๑ ไปสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

(๒) คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๑๗๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง ตัดโอนอัตราบุคลากร โดยตัดโอนบุคลากรจำนวน ๖ คน ไปสังกัดสำนักงานอธิการบดี

(๓) คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๒๐๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง ให้บุคลากรไปปฏิบัติงาน โดยย้ายอาจารย์อีกจำนวน ๗ คน ไปปฏิบัติงานชั่วคราวที่บัณฑิตวิทยาลัยและวิทยาลัยนานาชาติ

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องได้ใช้อำนาจออกประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ ๑๐๖๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง การกำกับดูแลระบบบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษาคณะนิติศาสตร์ มีคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๑๘๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่องการบริหารจัดการอาคารพื้นที่ เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ของคณะนิติศาสตร์ โดยห้ามผู้ร้องที่ ๑-๗ และบุคลากรที่ถูกคำสั่งตัดโอน/ย้าย เข้าพื้นที่บริเวณคณะนิติศาสตร์ พร้อมปิดประกาศราชชื่อและภาพถ่ายของผู้ร้องและบุคลากรไว้ในที่สาธารณะ รวมถึงการสร้างข้อกล่าวหาเรื่อง ทุจริต และการบริหารงานคณะขาดประสิทธิภาพ โดยไม่มีการสอบสวนข้อเท็จจริงและไม่ให้โอกาสผู้ร้องได้ชี้แจงแต่ประการใด ทำให้ผู้ร้องได้รับความเสื่อมเสียและถูกลิดรอนสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ผู้ร้องจึงขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการตรวจสอบและวินิจฉัยข้อเท็จจริงเรื่องดังกล่าว เพื่อสร้างบรรทัดฐานให้แก่สังคมต่อไป

คำร้องที่สอง (๒๗๙/๒๕๕๔) ผู้ร้องทั้ง ๖ ราย ระบุว่าอธิการบดีมหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งโอนย้ายผู้ร้องทั้ง ๖ คน จากคณะนิติศาสตร์ไปสังกัดสำนักงาน อธิการบดีโดยระบุเหตุผลว่าเพื่อให้การดำเนินการของมหาวิทยาลัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลดีต่อทางราชการ ทั้งที่สำนักอธิการบดีมีบุคลากรปฏิบัติงาน อยู่แล้วเป็นจำนวนมาก แต่คณะนิติศาสตร์มีบุคลากรจำนวนจำกัด การตัดโอนดังกล่าวจึงทำให้ คณะนิติศาสตร์ขาดบุคลากรทำงาน ไม่เป็นผลดีต่อทางราชการ ซึ่งขัดแย้งกับเหตุผลในการตัดโอน

ต่อมาวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ร้องทั้งหมดเข้าบริเวณคณะนิติศาสตร์ และพื้นที่ของคณะนิติศาสตร์ที่ทำนิติกรรมกับภาครัฐและเอกชน ซึ่งผู้ร้องเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการบริหารงานโดยมิชอบ และเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง จึงร้องเรียนเพื่อขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบ เพื่อเป็นบรรทัดฐานด้านธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

/๒. ประเด็น...

๒. ประเด็นการร้องเรียน

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองพิจารณาและมีมติเห็นควรให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้ถูกร้องในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังต่อไปนี้

๑. การตัดโอนอัตราและย้ายผู้ร้องและบุคลากรไปยังหน่วยงานอื่นนั้น เป็นการใช้อำนาจที่ขัดหรือแย้งต่อหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๒. การสั่งห้ามผู้ร้องและบุคลากรเข้าพื้นที่ของคณะนิติศาสตร์และติดรายชื่อ/ภาพถ่ายของผู้ร้องและบุคลากรไว้ในที่สาธารณะเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพ ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือไม่

๓. การตรวจสอบข้อเท็จจริง

ในทางพิจารณาและตรวจสอบข้อเท็จจริง คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้เชิญผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มาให้การและบันทึกถ้อยคำเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนี้

๓.๑ ข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ร้อง

เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ ผู้ร้องที่ ๑ ได้ยื่นเอกสารและแถลงด้วยวาจา สรุปความได้ดังนี้

ผู้ร้องที่ ๑ ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะนิติศาสตร์ ตามกระบวนการสรรหาคณบดีที่กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วย การสรรหาคณบดี พ.ศ. ๒๕๕๒ (๑ ธันวาคม ๒๕๕๓) แต่สภามหาวิทยาลัยขอนแก่นกลับไม่แต่งตั้งผู้ร้องที่ ๑ให้เป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์ โดยได้สร้างเงื่อนไขเพิ่มเติมด้วยการแต่งตั้งผู้ร้องเป็นรักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ไปก่อนเป็นระยะเวลา ๖ เดือน และแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้รักษาการคณบดีเมื่อครบกำหนด ๖ เดือน (๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔) คณะกรรมการกำกับฯ ได้รายงานต่อสภามหาวิทยาลัยว่า คณะกรรมการกำกับฯ ไม่สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร้องได้ เนื่องจากมีข้อมูลไม่เพียงพอ ยังขาดหลักฐานที่สำคัญชัดเจน และขาดความครบถ้วน สภามหาวิทยาลัยจึงมีมติให้แต่งตั้งรองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท รองอธิการบดีฝ่ายแผนและพัฒนาบุคลากรเป็นผู้รักษาการคณบดีแทน จนกว่าการสรรหาคณบดีคนใหม่จะแล้วเสร็จ

ผู้ร้องเห็นว่า การกระทำดังกล่าวไม่เป็นไปตามแบบแผนและธรรมเนียมปฏิบัติของทางราชการ กล่าวคือ

(๑) การที่สภามหาวิทยาลัยใช้อำนาจก้าวล่วงผลการสรรหาคณบดีของคณะกรรมการสรรหาคณบดี ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการสรรหาฯ ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่นฯ และการสร้างเงื่อนไขเพิ่มเติมให้แก่ผู้ร้อง เป็นการใช้อำนาจที่ปราศจากหลักธรรมาภิบาล

(๒) การที่สภามหาวิทยาลัยนำเรื่องการร้องเรียนและกล่าวหาของนายสมศักย์ ทองเอี่ยม ซึ่งเป็นผู้สมัครตำแหน่งคณบดีอีกรายที่ร้องว่า ผู้ร้องที่ ๑ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประพฤติมิชอบด้วยกฎหมายหรือทุจริต มาจดแจ้งบันทึกในที่ประชุมโดยไม่ให้โอกาสผู้ร้องได้ชี้แจง เป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้อง

(๓) การที่นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ กรรมการสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่เป็นกรรมการกำกับและติดตามประเมินผลฯ เป็นการกระทำที่ปราศจากธรรมาภิบาลและขัดกันแห่งผลประโยชน์ เนื่องจาก นายชูเกียรติฯ เป็นทั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัย เป็นกรรมการสรรหาคณบดี เป็นกรรมการกำกับและติดตามประเมินผลฯ

/รวมถึง ...

รวมถึง รองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ ซึ่งเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย เป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการกำกับและประเมินผลฯ และเข้ามาเป็นผู้รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์

ต่อมา ผู้ถูกร้องได้ใช้อำนาจออกประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ ๑๐๖๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง การกำกับดูแลระบบบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษาคณะนิติศาสตร์ ซึ่งประกาศฉบับนี้มีเนื้อหากล่าวหาว่า ผู้ร้องที่ ๑ /บุคลากรบางคนได้แสดงพฤติกรรมต่อต้านมติของสภามหาวิทยาลัย พยายามทำลายหลักฐานหรือปกปิดซ่อนเร้นหลักฐานทางราชการเกี่ยวกับการเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารงานในคณะ ชักจูงและสร้างข่าวลือเพื่อบิดเบือนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์ และผู้ถูกร้องมีคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๑๘๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง การบริหารจัดการอาคาร พื้นที่ เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ของคณะนิติศาสตร์ โดยมีเนื้อความระบุห้ามผู้ร้องที่ ๑ และบุคลากรบางส่วนเข้าพื้นที่บริเวณคณะนิติศาสตร์ และพื้นที่ของคณะนิติศาสตร์ที่ทำนิติกรรมกับทางภาครัฐและเอกชน รวมถึงการมีคำสั่งตัดโอนผู้ร้องที่ ๑ ให้ไปสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และได้มีคำสั่งตัดโอนย้ายผู้ร้องที่ ๒-๗ ซึ่งเป็นบุคลากรสายสนับสนุน ได้แก่ นายชาญวิทย์ แซ่โค้ว นางสาวศิรินพร แพงศรี นางสาววิจิตรา เสมอสมัย นายอนุชิต ปัสสาสุ นางสุทาทิพย์ แก้วหาวงค์ และนางสาวพัชราพรรณ จันทกุล ตลอดจนมีคำสั่งให้บุคลากรสายผู้สอนอีกจำนวน ๗ คน ได้แก่ นางสาวปัฐมาภรณ์ สินทรัพย์ นายวรวิทย์ ไชยตา นางสาวดารณี ราชภูเขียว นางสาวสิรยา พั่ววงศ์แพทย์ นางสาวณัฐวรรณ อารัมภวิโรจน์ นางสาวรวดี สุทธิศาสตร์ และนายจักรินทร์ คล้ายหนองสรวง ให้ไปฝึกปฏิบัติงานชั่วคราวที่หน่วยงานอื่น (บัณฑิตวิทยาลัยและวิทยาลัยนานาชาติ) ซึ่งผู้ร้องได้ให้การแก่คณะอนุกรรมการฯ ว่า บุคลากรทั้งหมดดังกล่าวที่ถูกคำสั่งย้ายในครั้งนี้ เป็นบุคลากรที่ลงนามในหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ สอบถามผู้ถูกร้อง เกี่ยวกับข้อมูลการบริหารงานของคณะนิติศาสตร์

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องและหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดำเนินการติดประกาศ/คำสั่งข้างต้น พร้อมรายชื่อและภาพถ่ายของผู้ร้องที่ ๑-๗ ไว้ในบริเวณโดยรอบพื้นที่คณะนิติศาสตร์ ได้แก่ บริเวณทางเข้าอาคารสำนักงานคณบดีคณะนิติศาสตร์ บริเวณกำแพงด้านข้างอาคารเรียน บริเวณทางเข้าสำนักงานคณาจารย์ รายละเอียดผู้ร้องได้นำมาแสดงไว้ต่อหน้าคณะอนุกรรมการฯ

ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่า การใช้อำนาจของผู้ถูกร้องในหลายเรื่องหลายคราว ได้แก่ การมีคำสั่งห้ามเข้าพื้นที่บริเวณคณะนิติศาสตร์ การติดประกาศ/คำสั่งดังกล่าวพร้อมรายชื่อและภาพถ่ายของผู้ร้องและบุคลากรไว้ในบริเวณโดยรอบพื้นที่คณะนิติศาสตร์ การตัดโอนผู้ร้องและบุคลากรดังกล่าว เป็นการลุแก่อำนาจ ใช้อำนาจไปในทางกลั่นแกล้ง เลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ขัดแย้งกับหลักนิติธรรม ปราศจากคุณธรรมและจริยธรรมในฐานะผู้บังคับบัญชาที่พึงมีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้ร้องจึงมีความประสงค์เข้าร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้ถูกร้องเรียน เพื่อให้องค์กรตามรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นบรรทัดฐานของสังคม

เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ผู้ร้องที่ ๒ – ๗ ได้ร้องเรียนโดยยื่นเอกสาร สรุปความได้ดังนี้

สืบเนื่องจากคณะกรรมการสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ดำเนินการสรรหา และเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยให้แต่งตั้งนายกิตติบดี ไยพูล รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ไปก่อน

/เป็นระยะเวลา ...

เป็นระยะเวลา ๖ เดือน พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงรักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ และมีบุคลากรสายผู้สอนกลุ่มหนึ่งมีพฤติกรรมคุกคามการทำงานของผู้ร้อง โดยเรียกหรือพยายามเรียก เข้าพบ และกล่าวข่มขู่ด้วยวาจาทำนองว่าเมื่อตนได้อำนาจภายในคณะนิติศาสตร์จะจัดการกับกลุ่มที่ไม่สนับสนุนตน ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือร้องเรียนพฤติกรรมดังกล่าวต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น พร้อมทั้งแจ้งความเป็นหลักฐานต่อสถานีตำรวจย่อย มหาวิทยาลัยขอนแก่น กองบังคับการตำรวจภูธร จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔

ต่อมาในวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ ผู้ร้องกับพวกได้มีหนังสือสอบถามอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อขอทราบเหตุผลที่นายกิตติบดีฯ มิได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์

จากเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีคำสั่ง ที่ ๓๑๗๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่องตัดโอน อัตรบุคลากร โดยโอนย้ายผู้ร้องที่ ๒-๗ จากคณะนิติศาสตร์ ไปสังกัดสำนักงานอธิการบดี โดยระบุเหตุผลว่าเพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบังเกิดผลดีต่อทางราชการ

ผู้ร้องปฏิบัติหน้าที่ในคณะนิติศาสตร์อย่างดี มีประสิทธิภาพ เต็มความสามารถก่อผลดีต่อคณะนิติศาสตร์ ดังปรากฏให้เห็นจากผลการประเมินการปฏิบัติงานประจำปีซึ่งอยู่ในระดับดีต่อเนื่องอีกทั้งสำนักงานอธิการบดีมีบุคลากรปฏิบัติงานอยู่แล้วจำนวนมากเพียงพอกับการทำงานที่มีประสิทธิภาพขณะที่บุคลากรคณะนิติศาสตร์ที่ถูกตัดโอนจำนวน ๖ คน ต่างมีเพียง ๑ คนในแต่ละตำแหน่งที่รับผิดชอบการตัดโอนดังกล่าวจึงทำให้คณะนิติศาสตร์ขาดบุคลากรทำงาน ไม่เป็นผลดีต่อทางราชการ ซึ่งขัดแย้งกับเหตุผลในการตัดโอน

คำสั่งตัดโอนบุคลากรดังกล่าวได้ออกมาในลักษณะเสมือนการโอนย้ายอย่างเร่งด่วน โดยไม่มีกระบวนการพิจารณาว่า การที่ผู้ร้องที่ ๒-๗ ทำงานอยู่ในตำแหน่งเดิมในคณะนิติศาสตร์ไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่บังเกิดผลดีต่อคณะนิติศาสตร์และมหาวิทยาลัยมากขึ้นอย่างไร

วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีคำสั่ง ที่ ๓๑๘๔/๒๕๕๔ เรื่อง การบริหารจัดการอาคารพื้นที่ เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ของคณะนิติศาสตร์ โดยห้ามมิให้ผู้ร้องเข้าบริเวณ คณะนิติศาสตร์และพื้นที่ของคณะนิติศาสตร์ที่ทำนิติธรรมกับภาครัฐและเอกชน

การประชุมชี้แจงระหว่างบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การชี้แจงด้วยวาจา ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ผู้ร้องที่ ๑ ได้ชี้แจงสรุปความได้ว่า ที่ผ่านมา ผู้ถูกร้องได้ใช้อำนาจในการกระทำการต่าง ๆ ไม่ว่าการออกมติสภามหาวิทยาลัย ประกาศ/คำสั่งที่กระทำต่อผู้ร้องที่ ๑ – ๗ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์ การตัดโอนย้าย รวมถึงการสั่งห้ามเข้าพื้นที่ และติดภาพถ่ายในที่สาธารณะในลักษณะเชิงประจาน ฯลฯ นั้น มีเหตุผลอย่างไร เมื่อได้รับฟังคำชี้แจงจากนางสาวรองรัตน์ฯ ผู้แทนผู้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกร้อง ก็ยังไม่ทราบเหตุผลอยู่ดีนั่นเอง

ผู้ร้องที่ ๑ มีความเห็นว่า นโยบาย การบริหารและการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องอยู่บนพื้นฐานหลักการแห่งสิทธิมนุษยชน อยู่ภายใต้หลักการแห่งรัฐธรรมนูญ มหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่ได้เป็น

/เขตปกครอง ...

เขตปกครองพิเศษ แต่ผู้ถูกร้องใช้อำนาจบริหารมหาวิทยาลัย เสมือนว่าไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย และเชื่อมั่นว่าการนำเรื่องการใช้อำนาจของผู้ถูกร้องมาร้องเรียนต่อองค์กรภายนอกจะทำให้มหาวิทยาลัยมีความโปร่งใส ส่งเสริมการเคารพต่อหลักสิทธิมนุษยชน และรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะทำให้มหาวิทยาลัยมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น เพราะที่ผ่านมา มีความพยายามให้ข้อมูลแก่ประชาคมมหาวิทยาลัยขอนแก่นในทำนองว่า การนำความข้างในออกสู่สังคมภายนอกเป็นบุคลากรที่ไม่รักสถาบัน

การชี้แจงด้วยวาจา ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

คณะอนุกรรมการฯ ได้แจ้งให้กับผู้ร้องที่ ๑ ทราบว่า จากการรับฟังข้อมูลจากผู้ถูกร้อง สรุปได้ว่า คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังไม่มีสภาพเป็นคณะ เนื่องจากโครงสร้างองค์ประกอบของคณะยังไม่ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๔๑ เพราะยังไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการประจำคณะ แสดงให้เห็นว่า การบริหารและการดำเนินการที่ผ่านมาของคณะนิติศาสตร์ไม่ได้เป็นไปตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ร้องที่ ๑ ได้แถลงด้วยวาจา สรุปความได้ดังนี้

สืบเนื่องจากเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๗ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้จัดการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ ซึ่งเป็นหลักสูตรหนึ่งในลักษณะโครงการพิเศษภายใต้สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ร้องที่ ๑ เป็นผู้อำนวยการหลักสูตรฯ ต่อมาในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ สภามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีประกาศสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เรื่อง จัดตั้งคณะนิติศาสตร์ โดยกำหนดให้คณะนิติศาสตร์เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัย มีสถานะเทียบเท่าคณะของมหาวิทยาลัย และได้บริหารจัดการภายใต้ระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วย คณะนิติศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนั้น เมื่อคณะนิติศาสตร์มีสถานะเทียบเท่ากับคณะอื่นและมิได้มีสถานะเป็นองค์กรในกำกับ คณะนิติศาสตร์จึงอยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการ (การเงิน บัญชี และพัสดุ) และการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยมาโดยตลอด

อ้างถึง ระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วย คณะนิติศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๙ บทเฉพาะกาล ข้อ ๒๗ กำหนดว่า

วรรคหนึ่ง "ให้ผู้อำนวยการตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ ๑๐๓๒/๒๕๔๘ ปฏิบัติหน้าที่รักษาการคณบดี"

วรรคสอง "ให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ ๑๖๑๙/๒๕๔๘ ปฏิบัติหน้าที่รักษาการคณะกรรมการประจำคณะ"

วรรคสาม "การปฏิบัติหน้าที่ตามความในวรรคก่อน ให้ทำไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการตราระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวต่อไป"

วรรคสี่ "นอกเหนือจากตำแหน่งข้างต้น คณบดีอาจเสนอต่ออธิการบดี ให้พิจารณาออกคำสั่งมหาวิทยาลัยแต่งตั้งให้บุคคลใดปฏิบัติหน้าที่ในส่วนงานบริหารได้"

สรุปได้ว่า นับแต่ได้มีการจัดตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์ จนกระทั่งปัจจุบัน คณะนิติศาสตร์ยังไม่มีคณบดีคณะนิติศาสตร์ตัวจริง มีเพียงให้ผู้อำนวยการหลักสูตรฯ ปฏิบัติหน้าที่รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๔๙ – ๒๕๕๓) ทั้งนี้ จนกว่ามหาวิทยาลัยจะมีการตราระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งเกี่ยวกับ

/เรื่องดังกล่าว ...

เรื่องดังกล่าวต่อไป (วรรคสาม) และเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการสรรหาคณบดีจนมีประเด็นตามที่ร้องเรียนเป็นลำดับ

การกล่าวอ้างว่าไม่มีคณะกรรมการประจำคณะ จึงไม่เป็นความจริง เพราะข้อ ๒๗ วรรคสอง ได้กำหนดให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๑๖๑๙/๒๕๔๘ ปฏิบัติหน้าที่รักษาการคณะกรรมการประจำคณะ

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีคำสั่ง ที่ ๒๓๔๗/๒๕๕๐ เรื่องคณะกรรมการอำนวยการประจำคณะ ประกอบด้วย อธิการบดีเป็นประธาน และกรรมการอีก ๓ ท่าน ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สิน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ และนายกิตติบดี ใยพูล (ผู้ร้องที่ ๑) และให้มีอำนาจและหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของคณะ เรื่อง โครงสร้างองค์กร อัตรากำลังบุคลากร ควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน และประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบมาตรฐานของมหาวิทยาลัย

ในการบริหารคณะของผู้ร้องที่ ๑ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและภายใน เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการบริหารกิจการคณะ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ

ผู้ร้องที่ ๑ ได้อ้างถึง มติสภามหาวิทยาลัยให้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้รักษาการคณบดี เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเสนอแนะให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการประจำคณะตามระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วย คณะนิติศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งข้อ ๑๖ ได้กำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการประจำคณะไว้ แต่คณะยังมีองค์ประกอบไม่ครบตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ และการได้มาซึ่งกรรมการต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ก่อน ดังนั้น ผู้ร้องจึงได้นำปัญหาดังกล่าวเข้าหารือต่อที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษา เมื่อคราวประชุมเดือนมกราคม ๒๕๕๔ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งมีข้อแนะนำ/เสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารคณะทำหน้าที่คณะกรรมการประจำคณะไปพลางก่อน ดังนั้น จึงได้เสนอต่ออธิการบดีตามหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๔๓๐/๑๖๓ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ และมหาวิทยาลัยได้มีคำสั่ง ที่ ๓๔๗/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารคณะนิติศาสตร์ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการประจำคณะ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของสภามหาวิทยาลัย

ผู้ร้องที่ ๑ ได้อ้างถึง มาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.๒๕๔๑ ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของอธิการบดีในการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะ ความว่า “อธิการบดีเป็นผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะ” และ ข้อ ๑๘ ของระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วย คณะนิติศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๙ กำหนดว่า “คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการได้มา และวาระในการดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่บริหาร ให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัย” ดังนั้น อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะ และตราประกาศมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมิใช่อำนาจของผู้รักษาการคณบดีแต่อย่างใด

การที่ผู้ถูกร้องได้หยิบประเด็นเรื่องคณะกรรมการประจำคณะเป็นข้อกล่าวอ้างนั้น จึงมีเหตุสงสัยว่า เมื่อกล่าวหาว่าเรื่องดังกล่าวไม่ถูกต้อง เหตุใดเมื่อผู้บริหารชุดปัจจุบันเข้ามาบริหารงานคณะนิติศาสตร์ จึงไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะทันที อีกทั้งตลอดระยะเวลาที่เข้ามาบริหารจัดการคณะได้ดำเนินการหลายประการซึ่งเป็นเรื่องสำคัญโดยไม่ผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมคณะกรรมการบริหารคณะนิติศาสตร์ เช่น การวางนโยบายและแผนงาน การพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร การจัดวัดผล ประเมินผล และ

/ควบคุม ...

ควบคุมมาตรฐานการศึกษาของคณะ การพิจารณางบประมาณ การตัดโอนย้ายบุคลากร การเปลี่ยนกรอบอัตรากำลังจากสายสนับสนุนเป็นสายผู้สอน การเปิดรับบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุน เป็นต้น โดยเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าว กฎหมายได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประจำคณะ แต่ไม่ปรากฏว่าผู้บริหารคณะชุดปัจจุบันได้ดำเนินการเรียกประชุมคณะกรรมการฯ ตามคำสั่งมหาวิทยาลัย ที่ ๓๔๗/๒๕๕๔ เลยนับแต่เข้ามาบริหารคณะ (มิถุนายน ๒๕๕๔ เป็นต้นมา)

แต่หลักก็คือ คณะนิติศาสตร์เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัย มีสถานะเทียบเท่าคณะต่าง ๆ และมิใช่องค์กรในกำกับ และเป็นเพียงคณะเดียวที่สภามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ตราระเบียบเป็นการเฉพาะเพื่อรองรับการบริหารงานภายในของคณะ หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีวัตถุประสงค์ให้การบริหารจัดการคณะเป็นไปอย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากคณะนิติศาสตร์มีพัฒนาการมาจากหลักสูตรในลักษณะโครงการพิเศษ อาศัยเงินรายได้ของตนเองทั้งหมด โดยเจตนารมณ์ดังกล่าวได้กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรมในข้อ ๑๔ ของระเบียบฯ ว่า นโยบายการบริหารงานของคณะให้เป็นไปตามหลักการ (๑) หลักคุณภาพมาตรฐานการศึกษา (๒) หลักประสิทธิภาพ (๓) หลักการพึ่งตนเอง และ (๔) หลักการบริหารจัดการที่ดี

ดังนั้น การกล่าวอ้างว่าการบริหารงานของคณะไม่ปฏิบัติตามระเบียบราชการ และผู้บริหารชุดปัจจุบันมีนโยบายที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารคณะนิติศาสตร์ให้เป็นเหมือนกับคณะอื่น ๆ ทั่วไปนั้น ผู้ถูกร้องในฐานะเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยย่อมมีอำนาจตามกฎหมายที่จะดำเนินการได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ถูกร้องจะกล่าวหาว่า ผู้ร้องที่ ๑ ไม่ปฏิบัติราชการตามระเบียบ แสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่เข้าใจถึงสภาพและบริบทในขณะนั้นว่า มหาวิทยาลัยมีเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์อย่างไรกับหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นโดยมติสภามหาวิทยาลัย กำลังอยู่ในช่วงการก่อตั้ง พึ่งเงินรายได้ของตนเอง และเป็นสาขาวิชาที่มีองค์กรวิชาชีพกำกับมาตรฐานและคุณภาพทางวิชาการอยู่ และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ใช้ความระมัดระวังและรอบคอบในการสอบถามและหาข้อมูลจากผู้บริหารชุดก่อนและ/หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่งตเว้นไม่กระทำการดังกล่าว ผู้ร้องเห็นว่าในทางการบริหารสถาบันอุดมศึกษาถือว่าเป็นอันตรายยิ่งต่อการกลั่นแกล้งบุคลากรและการพัฒนาองค์กร

การชี้แจงด้วยวาจา ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ ผู้ร้องที่ ๑ ได้ยื่นเอกสารและแถลงด้วยวาจา สรุปความได้ดังนี้

นับแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ จนถึงบัดนี้ยังไม่มีความคืบหน้าใดๆ ในกรณีดังกล่าวเลย มีเพียงหนังสือลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ เชิญผู้ร้องที่ ๑ ร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือแนวทางการแก้ไขปัญหา ในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔ แต่ผู้ร้องที่ ๑ได้มีหนังสือตอบกลับ (๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔) ว่า เรื่องการแก้ไขปัญหาเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ถูกร้องในการพิจารณาดำเนินการคืนความเป็นธรรมและเยียวยาได้อยู่แล้ว และที่สำคัญหนังสือเชิญประชุมของมหาวิทยาลัยฯ ยังระบุข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความจริงที่ว่า ผลการประชุมที่ได้มาประชุมที่คณะอนุกรรมการฯ นั้น ได้ข้อยุติแล้ว ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริงที่ได้รับทราบจากประธานอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ว่าการประชุมดังกล่าวยังไม่มีข้อยุติ

นอกจากนี้ ยังปรากฏว่ามีการเสนอข่าวทางหนังสือพิมพ์ว่า ผู้ร้องที่ ๑ ได้กระทำความผิดอีกหลายกรณี ซึ่งเป็นข้อกล่าวหาที่ยังไม่มีการสอบสวนใดๆ และยังไม่มีหลักฐานแสดงว่าตนได้กระทำความผิดเหล่านั้น

เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้ตั้งประเด็นในการตรวจสอบในที่ประชุม ประเด็นแรก คือ ฝ่ายผู้ถูกร้อง/อธิการบดีได้มีการเจรจากับผู้ร้องแล้ว และฝ่ายผู้ถูกร้องให้ข้อมูลต่อคณะอนุกรรมการฯ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ ยินดีที่จะถอนเรื่องออกไป ซึ่งผู้ร้องที่ ๑ แจ้งว่าไม่ได้มีการเจรจาตามที่กล่าวอ้าง มีเพียงผู้ร้องได้ตกลงกับนายรังสรรค์ฯ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องยินดีที่จะตกลงกัน โดยมีคณะอนุกรรมการฯ เป็นคนกลางในการสรุปปัญหาข้อเท็จจริง และที่มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การบริหารงานที่ผ่านมาของผู้ร้องที่ ๑ มีข้อบกพร่องอยู่ ๒ เรื่อง คือ

ประเด็นแรก เรื่อง ผู้ร้องบริหารคณะนิติศาสตร์โดยที่ไม่มีคณะกรรมการประจำคณะตามที่คณะอนุกรรมการฯ ได้ให้ข้อสังเกตไว้ ซึ่งผู้ร้องที่ ๑ ได้ชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการฯ ด้วยวาจาไปแล้วเมื่อคราวประชุมวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา และได้ยื่นเอกสารประกอบการชี้แจงเพิ่มเติมเรื่องนี้อีก

ประเด็นที่สอง เรื่อง การอนุมัติจ่ายเงินโดยไม่มีอำนาจ กรณีช่วยเหลือค่าทำศพจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)ผู้ร้องที่ ๑ ได้ชี้แจงโดยเสนอคำชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรว่า สืบเนื่องจากอาจารย์ทองใบ ทองเปาด์ ที่ปรึกษาประจำคณะนิติศาสตร์ ได้ถึงแก่กรรมอย่างกะทันหันด้วยโรคหัวใจล้มเหลว เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ ผู้ร้องที่ ๑ ได้พิจารณาส่งบุคลากรเข้าช่วยเหลืองานฌาปนกิจศพ และอนุมัติช่วยเหลือเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) เพราะเห็นว่าอาจารย์ทองใบฯ เป็นผู้มีอุปการคุณต่อคณะนิติศาสตร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นบุคคลตัวอย่างในทางคุณธรรมแก่นักกฎหมายรุ่นหลัง ทั้งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะกรรมการร่างหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (พ.ศ. ๒๕๔๖, ๒๕๕๒) ผู้ร่วมก่อตั้งคณะนิติศาสตร์ อาจารย์ประจำประเภทผู้ทรงคุณวุฒิประจำคณะนิติศาสตร์ และที่ปรึกษาประจำคณะนิติศาสตร์

ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่าการแสดงออกดังกล่าวเป็นวัฒนธรรมการรู้จักบุญคุณผู้มีพระคุณ ซึ่งถือเป็นคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานที่งดงามของสังคมไทย และเป็นวัฒนธรรมองค์กรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้ยึดถือเสมอมา ประกอบกับระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วย คณะนิติศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒๓ ได้กำหนดวิธีการเบิกจ่ายเงินและสั่งจ่ายของคณะให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย และข้อ ๒๔ ได้กำหนดให้ระเบียบที่มีอยู่เดิมให้มีผลบังคับใช้ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ โดยที่มหาวิทยาลัยได้ประกาศหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจ่ายเงิน และอัตราค่าใช้จ่ายของคณะ ดังปรากฏในประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ ๓๙๘/๒๕๔๗ ฉบับที่ ๗๒๙/๒๕๔๘ และฉบับที่ ๑๑๐๗/๒๕๔๙ ซึ่งระเบียบดังกล่าวได้กำหนดให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการ กรณีที่มีปัญหาการตีความ หรือการจัดการเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร ในกรณีที่อัตราค่าใช้จ่ายมิได้กำหนดไว้ หรือเมื่อมีข้อขัดแย้งในการปฏิบัติตามประกาศ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดและถือเป็นที่สุด

ในการนี้ ผู้ร้องที่ ๑ ได้เสนอขออนุมัติ โดยอธิการบดีได้ สั่งการว่า “...ท่านทองใบ ทองเปาด์ เป็นบุคคลที่อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของประเทศมายาวนาน อุทิศตนแก่ ม.ขอนแก่น ในฐานะกรรมการสภา มข. แก้ปัญหาด้านกฎหมายของ มข. มาอย่างดี และช่วยเหลือคณะฯ โดยร่วมก่อตั้งคณะ ช่วยคณะตั้งแต่เริ่มต้นจนปัจจุบัน เมื่อท่านเสียชีวิต คณะฯ ควรช่วยเหลือและแสดงออกต่อท่านอย่างสมฐานะ และเรื่องนี้เป็นอำนาจของคณบดีในการอนุมัติสั่งจ่ายอยู่แล้ว โดยโปรดคำนึงถึงภาพลักษณ์ของม.ขอนแก่นด้วย”

/ดังนั้น ...

ดังนั้น ผู้ร้องที่ ๑ จึงได้กระทำการโดยชอบด้วยกฎหมาย มิใช่เป็นอย่างที่ผู้ถูกร้องหยิบยกเป็นประเด็นต่อคณะอนุกรรมการฯ

ผู้ร้องที่ ๑ ให้ถ้อยคำเพิ่มเติม ว่า การที่ถูกกล่าวหาว่าใช้จ่ายเงินโดยทุจริตนั้น เนื่องจากผู้ร้องที่ ๑ เข้าใจว่าผู้ถูกร้องได้ใช้ระเบียบทั่วไปมาพิจารณา แต่การบริหารงานของคณะนิติศาสตร์นั้น มีระเบียบการบริหารงานเฉพาะเป็นของตัวเอง ฝ่ายผู้ถูกร้องจึงวินิจฉัยแต่ฝ่ายเดียวว่า การบริหารงานของผู้ร้องไม่ดำเนินการตามระเบียบ เช่น การเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้กับอาจารย์ผู้สอนในระเบียบการบริหารงานของคณะนิติศาสตร์นั้นมีการเบิกจ่ายในอัตราแตกต่างจากระเบียบปกติ ก็ถูกกล่าวหาว่าเบิกจ่ายเงินไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นหนึ่งในข้อกล่าวหาที่อยู่ระหว่างการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งจากข้อมูลในเอกสารที่เสนอต่อที่ประชุม การที่ทางมหาวิทยาลัยกล่าวหาว่า ผู้ร้องที่ ๑ เป็นคณบดีมาเป็นระยะเวลา ๘ ปี แต่กลับไม่แต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะนั้น จากข้อเท็จจริงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๔๙ นั้น ผู้ร้องที่ ๑ ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการหลักสูตรฯ และตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๙ – ๒๕๕๓ ผู้ร้องที่ ๑ เป็นเพียงรักษาการคณบดีซึ่งไม่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะ และในขณะที่คณะนิติศาสตร์ยังอยู่ในระยะก่อตั้งและทางมหาวิทยาลัยยังอยู่ในช่วงของการพัฒนาให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ทางมหาวิทยาลัยจึงขอผลอกการออกระเบียบต่างๆ ของคณะนิติศาสตร์ไว้ก่อนจนกว่าจะดำเนินการให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับเรียบร้อยแล้ว จึงค่อยมาดำเนินการออกระเบียบของคณะนิติศาสตร์ โดยให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรักษาการแทนคณะกรรมการประจำคณะชั่วคราวตามคำสั่งของมหาวิทยาลัย

ต่อมา เมื่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ หมดวาระลง จึงได้มีคำสั่งของมหาวิทยาลัยให้ตั้งคณะกรรมการอำนวยการประจำคณะขึ้นมาทำหน้าที่แทน ซึ่งการที่ไม่ได้ตั้งคณะกรรมการประจำคณะขึ้นมานั้นเนื่องจากจะต้องมีองค์ประกอบครบในการจัดตั้ง และคณะนิติศาสตร์ในขณะนั้นยังอยู่ในช่วงระยะการก่อตั้ง ยังไม่มีความพร้อมที่จะตั้งคณะกรรมการประจำคณะ มหาวิทยาลัยจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการประจำคณะปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการประจำคณะแทน จนกระทั่งเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ สภามหาวิทยาลัยได้มีข้อเสนอแนะว่า คณะนิติศาสตร์ควรมีการตั้งคณะกรรมการประจำคณะ ผู้ร้องจึงได้ปรึกษากับอธิการบดีในขณะนั้น (รองศาสตราจารย์สุมนต์ สกลไชย) ว่า การจะจัดตั้งคณะกรรมการประจำคณะได้นั้น ต้องมีการกำหนดระเบียบและหรือหลักเกณฑ์การได้มาซึ่งกรรมการประจำคณะก่อนอย่างชัดเจน อธิการบดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารคณะนิติศาสตร์ขึ้นในระหว่างที่รอการจัดทำประกาศระเบียบดังกล่าว

ผู้ร้องที่ ๑ ได้ให้ถ้อยคำเพิ่มเติมและตั้งข้อสังเกตว่า ภายหลังจากรองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ เป็นผู้รักษาการคณบดีแทนผู้ร้อง ได้มีการดำเนินการหลายประการ ซึ่งตามระเบียบต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการประจำคณะ เช่น การเปลี่ยนสถานภาพของคณะนิติศาสตร์เป็นองค์กรในกำกับ การปรับปรุงหลักสูตร การอนุมัติสำเร็จการศึกษา การรับรองผลคะแนน การรับบุคลากรใหม่ เป็นต้น รองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ ได้ดำเนินการโดยลำพัง ไม่มีผ่านกระบวนการกลั่นกรองและสอบทานในรูปคณะกรรมการ ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการประจำคณะ คณะกรรมการอำนวยการคณะ และ/หรือคณะกรรมการบริหารคณะ ทั้งที่คณะกรรมการบริหารคณะยังไม่ได้ถูกยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงแต่ประการใด ผู้ร้องจึงมีข้อสงสัยว่า

๑. ผู้ถูกร้องกล่าวหาว่า ผู้ร้องบริหารงานโดยไม่มีคณะกรรมการประจำคณะ แต่การกระทำของรองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ เป็นไปตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวหาผู้ร้องทุกประการ รวมถึง เมื่อกล่าวหาว่าผู้ร้องดำเนินการโดยไม่มีคณะกรรมการประจำคณะ แต่ผู้ถูกร้องกลับไม่แต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะ

/๒. คณะกรรมการ ....

๒. คณะกรรมการบริหารคณะที่ทางมหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งขึ้นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ยังมีอำนาจอยู่ การทำการของผู้บริหารชุดปัจจุบันที่ต้องผ่านการพิจารณาโดยคณะกรรมการบริหารคณะเหตุใดรองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ จึงไม่มีการเรียกประชุมคณะกรรมการบริหารคณะ และ

๓. อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะเป็นอำนาจของอธิการบดี ไม่ใช่อำนาจของรักษาการคณบดี และอำนาจในการออกประกาศหรือหลักเกณฑ์การได้มาซึ่งคณะกรรมการประจำคณะก็เป็นอำนาจของสภามหาวิทยาลัย

ผู้ร้องที่ ๑ ได้ให้ถ้อยคำต่อไปว่า ข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกร้องนำมากล่าวอ้างและถูกหยิบยกมาเป็นประเด็นพิจารณานั้น เป็นประเด็นเพิ่มเติมภายหลังจากที่ได้กล่าวแก้ข้อกล่าวหาเรื่องการไม่แต่งตั้งเป็นคณบดี การตัดโอนย้าย และสั่งห้ามเข้าพื้นที่ ฯลฯ มีข้อสังเกตว่า หลังจากนั้นผู้ถูกร้องได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงหลายชุด เพื่อสอบสวนผู้ร้องที่ ๑ เช่น การกล่าวหาว่าผู้ร้องที่ ๑ ทุจริตหรือเอื้อประโยชน์ให้กับญาติพี่น้อง การไม่ปฏิบัติตามระเบียบต่างๆ ฯลฯ แต่จนกระทั่งปัจจุบันเวลาผ่านไปเกือบหนึ่งปี ผู้ร้องที่ ๑ ไม่เคยถูกเรียกไปให้ถ้อยคำหรือได้มีโอกาสชี้แจงแก่คณะกรรมการฯ และหรือคณะบุคคลใดเลย มีเพียงเคยไปให้การหนึ่งครั้งแก่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงฯ ที่แต่งตั้งในสมัยอธิการบดีรองศาตราจารย์สุมนต์ฯ เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๔ เท่านั้น ซึ่งผู้ร้องที่ ๑ได้มีหนังสือขอให้เปิดเผยผลการสอบสวนของคณะกรรมการชุดดังกล่าวจากผู้ถูกร้องอยู่หลายครั้ง แต่ไม่ได้รับการตอบสนองแต่อย่างใด กลับปรากฏการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยอ้างแหล่งข่าวรวงในมหาวิทยาลัยว่า สภามหาวิทยาลัยมีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ร้องที่ ๑

นอกจากนี้ คดีที่นายสมศักย์ฯ ฟ้องผู้ร้องในความอาญาต่อศาลจังหวัดขอนแก่น นายสมศักย์ฯ ได้มีพฤติกรรมประวิงคดีเรื่อยมา มีการเลื่อนคดีอยู่หลายครั้ง โดยเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ นายสมศักย์ฯ ได้ขอเลื่อนคดีอีก โดยอ้างเหตุว่า หากผู้ร้องไม่ได้เป็นคณบดีแล้ว ตนจะถอนฟ้องคดี และได้มีการพูดคุยกับผู้ถูกร้อง/อธิการบดีแล้ว ซึ่งอธิการบดีรับปากตนว่าจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ แต่ต้องใช้เวลาประมาณหนึ่งเดือนเศษ รายละเอียดมีปรากฏในรายงานกระบวนพิจารณาคดี ผู้ร้องเห็นว่า นายสมศักย์ฯ และผู้ถูกร้องสมคบคิดกันสร้างเหตุเพื่อกลั่นแกล้งผู้ร้องที่ ๑

คณะอนุกรรมการฯ ได้แจ้งประเด็นที่ว่า ผู้ถูกร้องได้อ้างว่าผู้ร้องที่ ๑ ขัดขวางการทำงานของรักษาการคณบดีคนใหม่นั้น ผู้ร้องที่ ๑ ให้ถ้อยคำว่า หลังจากที่ได้รับทราบคำสั่งให้ยุติการปฏิบัติหน้าที่รักษาการคณบดีเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อมาในวันรุ่งขึ้นได้ส่งมอบงานทั้งหมดให้แก่รองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ และไม่ได้เข้าไปในคณะนิติศาสตร์ จนกระทั่งวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงได้เข้าไปที่คณะนิติศาสตร์ เพราะได้รับแจ้งจากนักศึกษาและศิษย์เก่าว่าประสงค์จะมาให้ครูเนื่องในวันให้ครูประจำปี และในวันดังกล่าวได้ประจำอยู่บริเวณอาคารด้านหลังคณะนิติศาสตร์เท่านั้น จนกระทั่งประมาณเที่ยงวันได้รับทราบว่ามีคำสั่งตัดโอนย้าย ผู้ร้องที่ ๑-๗ จึงได้ปรึกษากันว่าจะดำเนินการต่อไปอย่างไร และได้อยู่ที่เดิม จนเวลาประมาณ ๑๘.๐๐ นาฬิกา ได้มีบุคลากร (จำไม่ได้ว่าเป็นใคร) มาแจ้งแก่ผู้ร้องที่ ๑-๗ ว่า ได้มีการติดคำสั่งห้ามผู้ร้องที่ ๑-๗ เข้าพื้นที่คณะนิติศาสตร์ แต่ผู้ร้องที่ ๑-๗ ยังไม่ได้ออกไปจากบริเวณนั้นโดยทันที เนื่องจากผู้ร้องที่ ๑-๗ กำลังร่างหนังสือขอความเป็นธรรม

ผู้ร้องที่ ๑ ให้การเพิ่มเติมว่า การที่ผู้ถูกร้องได้มีคำสั่งดังกล่าว อาจเนื่องมาจากการรับฟังข้อมูลฝ่ายเดียวจากผู้ที่มีอคติกับผู้ร้องที่ ๑ และการที่บุคลากรสวมใส่ชุดดำ หรือสวมใส่เสื้อที่มีข้อความ “แปดปีสร้างแปดเดือนทำลาย” อาจเป็นเหตุที่ทำให้ผู้ถูกร้องมีคำสั่งดังกล่าวได้

ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ ผู้ร้องที่ ๑ ได้ยื่นเอกสารให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม สรุปความได้ดังนี้

(๑) ผู้ร้องที่ ๑ ได้รับหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง ขอเชิญประชุม (ครั้งที่ ๒) จากผู้ถูกร้อง โดยระบุเพื่อเข้าร่วมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔ ผู้ร้องได้ตอบปฏิเสธหนังสือฉบับดังกล่าวในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๔ โดยให้เหตุผลว่า ต้องการให้ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติจากคนกลาง ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ก่อน เพราะมิเช่นนั้น ทั้งสองฝ่ายต่างฝ่ายต่างถือความคิดเห็นของตนว่าถูกต้อง ซึ่งการเจรจาบนพื้นฐานที่ต่างฝ่ายต่างถือสิทธิ/อำนาจของตน จะไม่เกิดประโยชน์ต่อฝ่ายใดทั้งสิ้น

(๒) ผู้ถูกร้องได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๖๑๓๙/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ เพื่อสอบสวนวินัยร้ายแรงแก่ผู้ร้องที่ ๑ ในมูลกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ครั้งที่ ๖/ ๒๕๕๔ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔

๓.๒ ข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ถูกร้อง

การชี้แจงด้วยวาจาจากฝ่ายผู้ถูกร้อง ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

นางสาวรองรัตน์ วิโรจน์เพชร หัวหน้าสำนักงานกฎหมาย ในฐานะผู้รับมอบอำนาจกระทำการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามหนังสือลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมเอกสารประกอบคำชี้แจงข้อเท็จจริงสรุปความได้ดังนี้

(๑) กรณีการสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์ การที่ผู้ร้องที่ ๑ ถูกถอดถอนจากการเป็นรักษาการคณบดีนั้น เนื่องจากเมื่อผู้ร้องที่ ๑ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์นั้น เกิดมีข้อสงสัยในเรื่องคุณสมบัติจากคณะกรรมการสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์ สภามหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงกำหนดแผนการปรับปรุงคณะนิติศาสตร์ โดยกำหนดให้ผู้ร้องที่ ๑ ดำเนินการในฐานะรักษาการคณบดีเป็นระยะเวลา ๖ เดือน โดยมีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์เป็นผู้ประเมินผล ซึ่งเมื่อระยะเวลาผ่านไป ๖ เดือน คณะกรรมการฯ มีมติว่า การดำเนินการของผู้ร้องที่ ๑ ไม่ผ่านการประเมิน สภามหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงมีมติให้ถอดถอนผู้ร้องที่ ๑ จากการเป็นรักษาการคณบดี ประกอบกับในวันประชุมสภามหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ได้มีนักศึกษากลุ่มหนึ่งจำนวน ๒๓ คน คัดค้านการเสนอชื่อผู้ร้องที่ ๑ เป็นคณบดี และผู้ร้องที่ ๑ ได้มีคดีที่ถูกนายสมศักย์ฯ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ ได้ฟ้องร้องผู้ร้องเป็นคดีความอาญาที่ศาลอาญาฯด้วย

นอกจากนี้ นางสาวรองรัตน์ฯ ให้ถ้อยคำเพิ่มเติมอีกว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและผู้ตรวจประเมินภายนอกจะเข้าตรวจประเมินคุณภาพในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ ปรากฏว่า คณะนิติศาสตร์อาจไม่ผ่านเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ใหม่ของการประกันคุณภาพนี้ หากมีคณะตกเพียงคณะเดียวจะมีผลทำให้มหาวิทยาลัยไม่ผ่านเกณฑ์ไปด้วย จึงมีความจำเป็นต้องให้รองอธิการบดีฝ่ายแผนฯ ซึ่งทำหน้าที่ดูแลเรื่องแผนพัฒนา

มหาวิทยาลัย และทราบดีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร เข้าไปเป็นผู้รักษาการคณบดี เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไปก่อน

จากเอกสารประกอบคำชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องได้ชี้แจงถึงผลการสรรหาคณบดีว่า การประชุมสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ คณะกรรมการสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์ได้รายงานสภามหาวิทยาลัยทราบว่า คณะกรรมการสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์ได้ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะนิติศาสตร์แล้ว เห็นว่า ผู้ร้องที่ ๑ เป็นผู้สมควรได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคณบดี แต่ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. "ให้ผู้ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งคณบดี (นายกิตติบดี ใยพูล) เสนอแผนงานพัฒนาคณะในประเด็นต่าง ๆ ที่คณะกรรมการสรรหาฯ เสนอแนะ ได้แก่

๑.๑ การเพิ่มจำนวนอาจารย์ประจำ

๑.๒ การจัดให้มีคณะกรรมการประจำคณะเพื่อกำกับนโยบายและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

๑.๓ การปรับปรุงหลักสูตร

๑.๔ การให้บริการวิชาการและสวัสดิการแก่นักศึกษา

๑.๕ การเพิ่มทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประกันคุณภาพ

๒. ให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคณะ

๓. มหาวิทยาลัยต้องแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ได้รับการสรรหาใน ๖ เดือนแรก โดยนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสรรหาฯ ไปประกอบการพิจารณาในการประเมิน"

อนึ่ง ในระหว่างการประชุมสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์อยู่นั้น ได้มีอาจารย์คณะนิติศาสตร์มายื่นหนังสือร้องเรียนต่อธิการบดีที่หน้าห้องประชุม กล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐประพฤติมิชอบด้วยกฎหมายหรือทุจริต ขอให้ธิการบดีดำเนินการกับผู้ร้องที่ ๑ และยังมีบัณฑิตคณะนิติศาสตร์รุ่นที่ ๓ จำนวน ๒๓ คน ร่วมลงชื่อคัดค้านไม่ให้ผู้ร้องที่ ๑ ดำรงตำแหน่งคณบดี

เอกสารของผู้ถูกร้องระบุว่า ที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยจึงมีมติว่าเพื่อให้การแต่งตั้งคณบดีคณะนิติศาสตร์เป็นไปด้วยความรอบคอบ จึงเห็นสมควรแต่งตั้งให้ผู้ร้องที่ ๑ รักษาการคณบดีไปก่อนเป็นระยะเวลา ๖ เดือน และให้แต่งตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยเป็นคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้รักษาการคณบดี เพื่อทำหน้าที่รายงานผลให้สภามหาวิทยาลัยพิจารณาต่อไป ภายหลังคณะกรรมการฯ มีการประชุมจำนวน ๔ ครั้ง นับแต่เดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม ๒๕๕๔ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการประเมินคณะกรรมการฯ ได้สรุปข้อมูลและเอกสารหลักฐาน และเสนอความเห็นต่อสภามหาวิทยาลัยว่า ไม่สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ในรอบการประเมินครั้งนี้ได้ เนื่องจากขาดหลักฐานที่สำคัญชัดเจนและขาดความครบถ้วน เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้รับทราบรายงานจากคณะกรรมการฯ จึงมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอแนะที่คณะกรรมการกำกับฯ เสนอ (๑) ให้ทบทวนกลไกการบริหารจัดการภายในคณะนิติศาสตร์ ระบบการกำกับดูแลคณะนิติศาสตร์ การแก้ไขปรับปรุงระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วย คณะนิติศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้มีความชัดเจนในประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาในการนำไปปฏิบัติ (๒) ให้แต่งตั้งผู้รักษาการคณบดี โดยแต่งตั้งจากคนกลางที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งอาจพิจารณาจากรองอธิการบดีหรือคณบดีที่อาวุโสไป

รักษาการคณบดี และ (๓) ให้คณะกรรมการกำกับฯ ซึ่งมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ควรให้เป็นที่ปรึกษาของคณะนิติศาสตร์ไปพลางก่อนในช่วงเปลี่ยนผ่านนี้

(๒) กรณีเรื่องการตัดโอนและออกประกาศห้ามกลุ่มผู้ร้องเข้าพื้นที่ของคณะนิติศาสตร์

นางสาวรองรัตน์ฯ ได้ให้ถ้อยคำดังนี้ เนื่องจากได้รับรายงานจากรองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ รักษาการคณบดีคนใหม่ว่า กลุ่มผู้ร้องที่ ๑-๗ แสดงอาการต่อต้านขณะที่มีการเรียกประชุมบุคลากรทั้งหมดของคณะนิติศาสตร์ และก่อให้เกิดความแตกแยกของบุคลากรภายในคณะนิติศาสตร์ เช่น การที่ไม่เข้าร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงจากอธิการบดี/รองอธิการบดี การแต่งกายชุดดำ การสวมใส่เสื้อที่มีนัยแสดงการต่อต้าน (ใช้ข้อความว่าแปดปีสร้าง แปดเดือนทำลาย) นางสาวรองรัตน์ฯ ให้ถ้อยคำต่อไปว่า ยังมีกรณีเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับการเงิน การจัดซื้อจัดจ้างสูญหาย ฯลฯ จึงได้มีการออกคำสั่งดังกล่าว แต่ขอเรียนว่า การประกาศห้ามเข้าพื้นที่ของคณะนิติศาสตร์นั้น ขณะนี้ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว

เอกสารประกอบคำชี้แจงของผู้ถูกร้องระบุว่า เมื่อรองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ เข้าปฏิบัติราชการที่คณะนิติศาสตร์ ตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย ได้พบเหตุการณ์ที่ผิดปกติหลายประการ เช่น มีการแต่งชุดดำของบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่บางส่วน กล้องโทรทัศน์วงจรปิดเสีย ห้องการเงินถูกติดรหัสห้ามเข้า บุคลากรฯ ขวัญเสีย ไม่ตั้งใจหรือไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน มีพฤติการณ์ชักชวนให้บุคลากรอื่นขอความเป็นธรรมให้กับผู้ร้องที่ ๒-๗ โดยมีการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ นานา ดังจะเห็นได้จากมีป้ายประชาสัมพันธ์ ใบปลิว ใส่เสื้อแสดงนัยการต่อต้าน เช่น การใช้ข้อความกล่าวคือ “๘ ปีสร้าง ๘ เดือนทำลาย”และ “หยุดทำร้ายคณะ” และ/หรือพยายามสร้างความขัดแย้งให้เกิดความสับสนวุ่นวายในองค์กร นอกจากนี้ ยังระบุต่อไปว่า การบริหารจัดการภายในคณะนิติศาสตร์ ขาดความเป็นระบบ อาจไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนั้น จึงใช้กระบวนการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย

ผู้ถูกร้องให้การว่า ผู้ร้องที่ ๑ ในฐานะอดีตผู้มีอำนาจหน้าที่สูงสุดในการบริหารจัดการคณะนิติศาสตร์ เป็นผู้มีหรือควรจะมีข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการคณะโดยรวม ไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ และมีพฤติการณ์ต่อต้านมิให้การบริหารจัดการคณะนิติศาสตร์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ประกอบกับผู้ร้องที่ ๑ อยู่ระหว่างการถูกสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการบริหารงานในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหลักสูตรฯ และรักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๗

จากปัญหาดังกล่าว รองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ ได้รายงานให้อธิการบดีทราบโดยวาจาและลายลักษณ์อักษรมาโดยตลอด จึงจำเป็นต้องดำเนินการกับผู้ร้องที่ ๑ จึงได้เสนอแนวทางให้ย้ายหรือตัดโอนอัตราพนักงานมหาวิทยาลัยไปสังกัดหน่วยงานอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ร้องที่ ๑ มีโอกาสได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐานอย่างเต็มที่เกี่ยวกับประเด็นที่ถูกร้องเรียน ผู้ถูกร้องได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ปัจจุบันอยู่ระหว่างขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง และกรณีผู้ถูกร้องได้มีคำสั่งตัดโอนผู้ร้องผู้ร้องที่ ๑ ได้ร้องขอความเป็นธรรมต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ร้องทุกข์และพิทักษ์ระบบคุณธรรมประจำมหาวิทยาลัย (ก.อ.พ.ร.) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วย พนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว

คณะอนุกรรมการฯ ได้สอบถามประเด็นที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมว่า

(๑) ประเด็นการตัดโอนย้ายผู้ร้องที่ ๑ โดยขอทราบเหตุผลว่า การย้ายบุคลากรข้ามคณะ เอาคนสาขาหนึ่งที่มีความเชี่ยวชาญไปอยู่อีกคณะสาขาหนึ่ง มีหลักการธรรมาภิบาลอย่างไร

(๒) กระบวนการสรรหาคณบดีเป็นอย่างไร

นางสาวรองรัตน์ฯ ชี้แจงว่า ในการตัดโอนย้ายบุคลากรเป็นอำนาจของอธิการบดีโดยสภามหาวิทยาลัย ซึ่งต้องยึดหลักธรรมาภิบาล ในส่วนการตัดโอนผู้ร้องไปสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นั้น เดิมก่อนจัดตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์ ผู้ร้องได้เป็นอาจารย์ประจำ สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภายหลังจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ ผู้ร้องที่ ๑ เป็นผู้รักษาการคณบดี ซึ่งยังไม่ได้เป็นตัวจริง และโดยอำนาจแล้วสภามหาวิทยาลัยสามารถแต่งตั้งบุคคลใดไปปฏิบัติหน้าที่ใดก็ได้

ส่วนการสรรหาคณบดี นั้น มหาวิทยาลัยมีข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วย การสรรหาคณบดี พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยคุณสมบัติของผู้รับการสรรหาต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๔๑ อาทิ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในด้านการบริหาร โดยมีคณะกรรมการสรรหาคณบดีซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง ทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมให้ดำรงตำแหน่งคณบดีต่อไป

การชี้แจงด้วยวาจาจากฝ่ายผู้ถูกร้อง ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ สรุปได้ ดังนี้

คณะอนุกรรมการฯ ได้ตั้งประเด็นการซักถามต่อผู้ถูกร้อง/รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ไว้ ๒ ประเด็น คือ ประเด็นของการสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์ และการโยกย้ายนายกิตติบดีฯ กับพวก ซึ่งรองศาสตราจารย์กิตติชัยฯ ได้ชี้แจงว่า

ประเด็นที่ ๑ กรณีการสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์ นั้น เกิดขึ้นก่อนที่ตนจะเข้ามาดำรงตำแหน่งอธิการบดี ซึ่งเป็นช่วงที่อดีตอธิการบดี รองศาสตราจารย์สุมนต์ สกลไชย เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาฯ โดยการดำเนินการนั้นเป็นไปตามโครงสร้างของสภามหาวิทยาลัยที่มอบหมายให้อธิการบดีเป็นผู้ดำเนินการสรรหาคณบดี ส่วนการสรุปผลเป็นไปตามกรอบที่คณะกรรมการสรรหาฯ เสนอ ซึ่งถ้าสภามหาวิทยาลัยเห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการสรรหาฯ ก็จะมีความเห็นชอบผู้ที่ถูกเสนอชื่อให้เป็นคณบดี แต่ถ้าไม่เห็นด้วย สภามหาวิทยาลัยก็อาจมีเงื่อนไขอื่นๆ ในการแต่งตั้งได้

กรณีของคณะนิติศาสตร์ได้ดำเนินการไปตามกลไกดังกล่าว โดยที่สภามหาวิทยาลัยมีเงื่อนไขตามปัจจัยที่มีปัญหาหลายประการในคณะนิติศาสตร์ จึงแต่งตั้งให้นายกิตติบดีฯ เป็นรักษาการคณบดีเป็นการชั่วคราว และได้มีการตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลในระยะเวลา ๖ เดือน เมื่อครบ ๖ เดือน คณะกรรมการฯ ได้ประเมินผลจากเอกสารที่ขอมาจากผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งสภามหาวิทยาลัยเห็นว่า ถ้าจะขยายอายุการรักษาการอีก ๑ เดือน ก็ไม่ช่วยให้อะไรดีขึ้น จึงไม่ต่อเวลาให้ ดังนั้น จึงทำให้ตำแหน่งรักษาการคณบดีของผู้ร้องที่ ๑ สิ้นสุดลงทันที สภามหาวิทยาลัยจึงแต่งตั้งรองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ เป็นรักษาการคณบดีคนใหม่แทน ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ตนเพิ่งจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องภายหลังจากการทราบเรื่องในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ เท่านั้น

ประเด็นที่ ๒ กรณีการโยกย้ายผู้ร้องที่ ๑-๗ เนื่องจากสภามหาวิทยาลัยได้มีมติให้ปรับปรุงคณะนิติศาสตร์เป็นการเร่งด่วน ถ้าปล่อยให้อดีตผู้บริหารยังอยู่ในคณะต่อไปจะทำให้ไม่สามารถปรับปรุงคณะนิติศาสตร์อย่างเร่งด่วนได้ จึงได้ทำตามกรอบที่สภามหาวิทยาลัยได้มอบอำนาจหน้าที่

ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงข้อซักถามของคณะอนุกรรมการว่า อดีตอธิการบดีเคยแจ้งต่อผู้ร้องที่ ๑ ว่า ให้จัดทำโครงสร้างการบริหารคณะนิติศาสตร์ให้เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย แต่ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ทำให้นักศึกษาเกรงว่าการบริหารคณะที่ไม่เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย อาจมีผลกระทบต่อนักศึกษา ขณะนี้มีการจัดทำระเบียบบริหารคณะนิติศาสตร์ขึ้นใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว ทำให้การบริหารคณะในระบบใหม่พร้อมจะดำเนินการได้ในทันที

ส่วนการห้ามกลุ่มผู้ร้องเข้าบริเวณพื้นที่ของคณะนิติศาสตร์ นั้น เพื่อที่จะให้การจัดการปรับปรุงคณะนิติศาสตร์เป็นไปอย่างรวดเร็วและทันท่วงที การที่จะปล่อยให้อดีตกลุ่มผู้บริหารคณะยังอยู่ที่นั้น จะทำให้การทำงานดังกล่าวเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น ซึ่งการห้ามเข้าคณะนั้นเป็นไปโดยระยะสั้น โดยสภามหาวิทยาลัยได้รับรองการทำงานตรงส่วนนี้แล้วทั้งหมด

นอกจากนี้ รองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ รองอธิการบดีฝ่ายแผนและพัฒนาบุคลากร ปฏิบัติหน้าที่รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ได้ชี้แจงว่า จากการประชุมของสภามหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ มีข้อสรุปว่า การประเมินผลการทำงานของผู้ร้องที่ ๑ ไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากผู้ร้องที่ ๑ มิได้ดำเนินการให้ลุล่วงในหลายกรณี ได้แก่

๑. ไม่มีแผนพัฒนาคณะนิติศาสตร์ที่เป็นรูปธรรม

๒. ไม่ได้ดำเนินการบริหารคณะตามที่พึงกระทำ

๓. ยังไม่ได้จัดทำระบบที่จะใช้เชื่อมโยงการกำกับดูแลคณะนิติศาสตร์ให้ปฏิบัติได้อย่างเพียงพอและทันต่อเหตุการณ์

ซึ่งสภามหาวิทยาลัยมีข้อสังเกต ๒ ประการ คือ ต้องมีการทบทวนการบริหารคณะนิติศาสตร์ใหม่ทั้งหมด โดยการปรับปรุงระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วย คณะนิติศาสตร์ และให้มีการแต่งตั้งรองอธิการบดีเป็นรักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์คนใหม่ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็ว

ผู้ถูกร้อง/อธิการบดีได้ให้ถ้อยคำด้วยวาจาว่า เรื่องการตัดโอนย้ายบุคลากร นั้น เนื่องจากเมื่อรองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ ได้เข้าประจำตำแหน่งรักษาการคณบดี เกิดความขัดแย้งขึ้นภายในคณะนิติศาสตร์ โดยมีกลุ่มหนึ่งที่ต่อต้านให้หยุดการทำงานของคณะนิติศาสตร์ เพื่อขอความเป็นธรรมให้กับผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งขณะนั้นรองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ ต้องขอข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะนิติศาสตร์เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของคณะ แต่เนื่องจากกลุ่มผู้ร้องไม่ให้ความร่วมมือในเรื่องดังกล่าวทำให้การบริหารจัดการภายในคณะนิติศาสตร์หยุดชะงัก จึงต้องใช้อำนาจตัดโอนย้ายกลุ่มผู้ร้องดังกล่าว

ส่วนการย้ายผู้ร้องที่ ๑ ไปคณะมนุษยศาสตร์ นั้น เนื่องจากเคยทำการสอนในคณะมนุษยศาสตร์มาก่อน จึงได้ให้ไปประจำที่คณะมนุษยศาสตร์เป็นการชั่วคราว จนกว่าการบริหารจัดการคณะนิติศาสตร์จะเสร็จเรียบร้อย และไม่ได้เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในการสมัครเป็นผู้ชิงตำแหน่งคณบดีครั้งต่อไป

จากการประชุมดังกล่าว ผู้ถูกร้อง/อธิการบดีรับปากว่าจะกลับไปดำเนินการใน ๒ ประเด็น ดังนี้

(๑) การบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งคณบดีคณะนิติศาสตร์ ขอไปหารือกับผู้ร้องเป็นการภายใน เพราะถือเป็นเรื่องภายในองค์กร

(๒) ข้อร้องเรียนเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในคณะนิติศาสตร์ นั้น ขอให้อธิการบดีหาแนวทางแก้ไขปัญหาและเยียวยา เพื่อคืนความเป็นธรรมให้แก่ทุกคน

ประเด็นที่สอง เกี่ยวกับการตัดโอนอัตราพนักงานมหาวิทยาลัย โดยไม่ชอบและมีเจตนากลั่นแกล้ง ขัดต่อข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยจรรยาบรรณของบุคลากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๗ คณะกรรมการอุทธรณ์ร้องทุกข์และพิทักษ์ระบบคุณธรรมประจำมหาวิทยาลัย (ก.อ.พ.ร.) พิจารณาแล้วมีมติว่า คำร้องทุกข์ในประเด็นข้อนี้ ตามที่สภามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีคำสั่ง ที่ ๓๑๖๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง ตัดโอนอัตราพนักงานมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นการกระทำโดยชอบแล้ว และให้ยกคำร้องทุกข์นี้

ประเด็นที่สาม เกี่ยวกับการโต้แย้งคัดค้านคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๑๖๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง การบริหารจัดการอาคาร พื้นที่ เอกสาร และอุปกรณ์ของคณะนิติศาสตร์ เป็นคำสั่งที่ปฏิบัติต่อบุคคลากรของมหาวิทยาลัยอย่างไม่ให้เกียรติ ไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรมและจรรยาบรรณของบุคลากร คณะกรรมการอุทธรณ์ร้องทุกข์และพิทักษ์ระบบคุณธรรมประจำมหาวิทยาลัย (ก.อ.พ.ร.) พิจารณาแล้วมีมติว่า คำร้องทุกข์ในประเด็นข้อนี้ เมื่อไม่มีเหตุแห่งการร้องทุกข์ใดๆ แล้ว คำร้องทุกข์ดังกล่าวไม่อาจรับฟังได้ และให้ยกคำร้องทุกข์นี้

ผู้ถูกร้องเห็นว่า ประเด็นที่คณะกรรมการอุทธรณ์ร้องทุกข์และพิทักษ์ระบบคุณธรรมประจำมหาวิทยาลัย (ก.อ.พ.ร.) พิจารณา เป็นประเด็นเดียวกับที่คณะอนุกรรมการฯ จะพิจารณา

นอกจากนี้ สำหรับเรื่องการต่อสัญญาจ้างบุคลากรที่จะสิ้นสุดสัญญาในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ จำนวน ๕ คน ที่คณะอนุกรรมการฯ ได้ให้ข้อสังเกตไว้ ขณะนี้ผู้ถูกร้องได้จ้างบุคคลทั้งหมดปฏิบัติงานที่มหาวิทยาลัยต่อไปแล้ว

ข้อเท็จจริงด้วยวาจาของผู้ร้องที่ ๒, ๓, ๔, ๖ และ ๗ สรุปได้ดังนี้

๑) นายชาญวิทย์ แซ่โค้ว ผู้ร้องที่ ๒ ชี้แจงว่า ขณะนั้นตนถูกย้ายไปทำงานที่งานธุรการ กองอาคารและสถานที่ มีการร่างสัญญาฉบับใหม่ขึ้นแล้วแต่ยังไม่ได้ลงลายมือชื่อ โดยมีข้อความสำคัญ คือ รอการตัดสินใจจากฝ่ายบริหารก่อน ส่วนเรื่องการทำหนังสือขออนุมัติเดินทางมาราชการเพื่อมาเข้าร่วมการประชุมที่คณะอนุกรรมการฯ นั้น หลังจากที่ส่งไปที่หัวหน้างาน ได้รับคำตอบกลับมาว่า ให้ทำเรื่องลาหยุดพักผ่อนเพื่อมาร่วมประชุมแทน ต่อมาตนได้รับเอกสารการสรุปผลการประเมินการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมาแล้ว ซึ่งตนยังไม่ส่งเอกสารการประเมินครั้งที่ ๒ เลย แต่ผลการประเมินพร้อมสัญญาจ้างฉบับเก่าได้ส่งกลับมาถึงตนแล้ว

๒) นายอนุชิต ปัสสาสุ ผู้ร้องที่ ๓ ชี้แจงว่า เดิมทำงานเป็นนักกิจการนักศึกษา ขณะนี้ถูกย้ายไปอยู่ฝ่ายฝึกกำลังสำรองของกองกิจการนักศึกษาที่ขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ วันแรกที่เข้าไปทำงานทางผู้อำนวยการและเลขานุการบอกว่าที่ให้มาอยู่ตรงนี้เนื่องจากทางเบื้องบนไม่รู้ว่าจะย้ายไปอยู่ที่ไหน และไม่รู้ว่าจะให้อยู่ตรงนี้ถึงเมื่อไหร่ ซึ่งสัญญาของตนยังเหลืออยู่อีก ๑ ปี ส่วนเรื่องคำสั่งที่ตัดโอนของพวกตนนั้น มีระบุในคำสั่งแค่เพียงให้ย้ายไปสังกัดที่หน่วยงานไหน แต่ไม่มีการระบุเหตุผลที่ตัดโอนไว้ในคำสั่ง

๓) นางสาวศิรินพร แพงศรี ผู้ร้องที่๔ ชี้แจงว่า เดิมตนทำงานเป็นเลขานุการคณบดี ซึ่งตนถูกย้ายไปมา ๓ ครั้ง ในงาน ๓ ลักษณะ คือ งานประชาสัมพันธ์ ที่ไม่ตรงกับสายงานที่ทำมา โดยมีงานแค่เพียงการช่วยงานเล็กน้อย งานเลขานุการของรองอธิการบดีฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ และ งานสถานีวิทยุที่เป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัย โดยให้เหตุผลว่าผู้ใหญ่สั่งมาส่วนการต่อสัญญานั้นได้รับการบอกกล่าวมาว่าจะได้รับการต่อสัญญา แต่จนขณะนี้ก็ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ และการที่มีคำสั่งห้ามเข้าพื้นที่ ในขณะนั้นตนมีสถานภาพเป็นนักศึกษาของคณะนิติศาสตร์ ภาคบัณฑิต ได้รับผลกระทบจากคำสั่งห้ามดังกล่าว

/(๔) นางสาว ...

๔) นางสาววิจิตรา เสมอสมัย ผู้ร้องที่ ๖ ชี้แจงว่า ขณะนี้ถูกตัดโอนย้ายไปอยู่งานพัสดุสำนักงานอธิการบดี ส่วนเรื่องประกาศที่ห้ามเข้าพื้นที่นั้น มีการระบุเหตุผลว่าเพื่อป้องกันเอกสารจัดซื้อจัดจ้างสูญหาย ทั้งที่ตนที่เป็นผู้ดูแลเอกสารเหล่านั้นอยู่ ยังไม่ได้แจ้งใครว่ามีเอกสารหาย และเอกสารทั้งหมดยังอยู่ครบถ้วน แต่กลับมีการไปแจ้งความไว้ว่าเอกสารหาย ทำให้ตนตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่ายักยอกเอกสารจัดซื้อจัดจ้างไปโดยเจ้าหน้าที่ด้านการเงินแจ้งว่าเอกสารด้านการเงินหาย แต่ผู้ที่รับแจ้งกลับเหมารวมไปว่าเอกสารพัสดุที่ตนดูแลอยู่ด้วย ส่วนเรื่องการต่อสัญญานั้น ตนจะหมดสัญญากับทางมหาวิทยาลัยภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่ก็ยังไม่ได้มีการแจ้งการต่อสัญญากับตน

๕) นางสาวพัชราพรรณ จันทกุล ผู้ร้องที่ ๗ ชี้แจงว่า หน้าที่เดิมที่คณะนิติศาสตร์ คือ วิเคราะห์นโยบายและแผน ซึ่งขณะนี้ตนถูกย้ายไปทำงานที่งานเงินรายได้กองคลัง โดยมีหน้าที่แค่เพียงเดินเอกสารเท่านั้น ขณะนี้ได้มีคำสั่งให้ตนทำสัญญาจ้างใหม่เสนอต่อผู้บริหารแล้ว แต่ก็ยังไม่ทราบว่าจะได้รับการลงลายมือชื่อในสัญญาหรือไม่

๓.๓ ข้อเท็จจริงจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓.๓.๑ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ คณะอนุกรรมการฯ ได้มีหนังสือเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาให้การ สรุปความได้ดังนี้

(๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารมณ์ ตันตะวะศาสตร์ อดีตรองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สินมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ให้การว่า คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นั้น ไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา เนื่องจากในขณะที่มีการจัดตั้ง รัฐบาลไม่ต้องการให้มีการจัดตั้งหน่วยงานราชการเพิ่มขึ้นเพราะมีปัญหาด้านเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ คณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินจากภาครัฐ บุคลากรส่วนใหญ่จึงไม่ใช่ข้าราชการ

ในส่วนการคัดเลือกคณบดีของมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้น ใช้กระบวนการสรรหาเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งภายในมหาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากผลงาน หรือ ประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารเป็นหลัก และบุคลากรในคณะก็มีส่วนร่วมในการสรรหาด้วยการลงคะแนน แต่ไม่มีผลต่อการลงมติของสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นแต่อย่างใด

ปัญหาดังกล่าวนั้นแก้ไขได้ไม่ยาก ถ้าฝ่ายผู้บริหารยอมเข้ามาคุยกับกลุ่มผู้ร้องโดยตรง การบริหารมหาวิทยาลัย ไม่ใช่การบริหารแบบองค์กรของเอกชนเบ็ดเสร็จเด็ดขาดที่ไม่รับฟังความใครอบด้าน มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรที่มีอิสระในตัวเอง เพราะต้องการความก้าวหน้าในทางวิชาการที่จะสั่งสอนให้นักศึกษาสามารถจบออกไปแล้วรับใช้สังคมได้

(๒) รองศาสตราจารย์กุลธิดา ท้วมสุข อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ให้การว่าตนในฐานะอดีตผู้บริหารและเลขานุการของกรรมการสภามหาวิทยาลัยในชุดก่อน เห็นว่า ในวันประชุมสภามหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ การเสนอชื่อผู้ร้องที่ ๑เป็นคณบดีไม่เหมือนกับธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติมาทุกครั้งเพียงข้อเดียว คือ การที่คณะกรรมการสรรหาคณบดีได้มีความเห็นเพิ่มเติม เหมือนกับให้ท่านที่สมควรได้รับการดำรงตำแหน่งคณบดีไปปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น การเพิ่มจำนวนอาจารย์ประจำ การจัดให้มีคณะกรรมการประจำคณะ การเพิ่มทรัพยากรให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพ ฯลฯ ตรงนี้ทำให้เกิดข้อสงสัยว่า ถ้าเช่นนั้นให้เวลาอีก ๖ เดือนจึงจะแต่งตั้งเป็นคณบดี เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการสรรหาเสนอชื่อ และให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผล

/นอกจากนี้ ...

นอกจากนี้ รองศาสตราจารย์กุลธิดาฯ ได้ให้ข้อสังเกตเป็นความเห็นเพิ่มเติมในอีกสองประเด็น คือ

ประเด็นที่ ๑ การประชุมสภามหาวิทยาลัยครั้งนั้น ตนเห็นว่าสภามหาวิทยาลัยคงไม่มีเจตนาที่จะที่ให้เรื่องลุกลามบานปลายมาจนถึงทุกวันนี้ เป็นเพียงมีเจตนาว่า เมื่อการสรรหายังมีข้อสังเกตมีข้อห่วงใย ก็น่าจะให้ผู้ร้องที่ ๑ รักษาการคณบดีต่ออีก ๖ เดือน แล้วจึงแต่งตั้งเป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์ตามที่ได้รับการสรรหาตามกระบวนการ และตนเห็นว่า คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ควรมีบทบาทในการเข้าไปช่วยเหลือให้ผู้ร้องสามารถปฏิบัติตามข้อสังเกตของสภามหาวิทยาลัยได้ ซึ่งสำคัญมากกว่าที่จะประเมินและ/หรือทำเรื่องอื่นใด

ประเด็นที่ ๒ เห็นว่า อธิการบดีในฐานะผู้บริหาร ควรมาชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการฯ ด้วยตนเอง เพื่อจะได้ให้ข้อมูลชัดเจนว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะเหตุใด ทำไมจึงต้องไปออกประกาศ คำสั่ง รวมถึงติดรูปถ่ายของผู้ร้องและพวก ทำให้เหตุการณ์ได้ลุกลามบานปลายมาจนถึงขนาดนี้ ซึ่งถ้าผู้ถูกร้องทำโดยวิธีที่ถูกต้องเหมาะสม สถานการณ์ความขัดแย้งคงไม่เป็นเช่นนี้

(๓) รองศาสตราจารย์ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ เป็นอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ให้ถ้อยคำสรุปได้ว่า

๑. เมื่อผู้ร้องที่ ๑ ถูกร้องเรียน สภามหาวิทยาลัยหรือผู้ถูกร้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือไม่ และควรจะให้มีผลของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งตนเห็นว่าการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวเป็นสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน เมื่อมีการร้องเรียนเรื่องทุจริต สภามหาวิทยาลัยต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ได้ผลเลยว่าผิดหรือไม่ผิด ถ้าไม่ผิดคนร้องเรียนต้องหยุดและต้องรับผิดชอบ

๒. เรื่องคุณภาพของคณะนิติศาสตร์ มีความเห็นว่าจากประสบการณ์ที่ตนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับคณะนิติศาสตร์ ๗ - ๘ ปี สัมฤทธิผลที่เห็นได้ชัด ล่าสุดปีที่ผ่านมาบัณฑิตของคณะนิติศาสตร์สอบผ่านเนติบัณฑิตได้จำนวน ๒๒ คน และติดอันดับหนึ่งในสิบของรุ่น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับแห่งอื่นบางสถาบันเปิดมา ๒๐ ปี ยังมีการสอบผ่านไม่ถึง ๒๐ คน และที่สำคัญการสร้างเงื่อนไขให้ไปดำเนินการต่างๆ ระยะเวลาเพียง ๖ เดือนไม่สามารถประเมินได้ แต่สัมฤทธิผลที่กล่าวอ้างสามารถตอบคำถามได้ดีกว่า ๖ เดือนด้วยซ้ำไป

๓. เรื่องคำสั่งห้ามผู้ร้องกับพวกเข้าบริเวณพื้นที่คณะนิติศาสตร์ นั้น มีความเห็นว่า การใช้อำนาจต้องกำกับด้วยกฎหมาย การแต่งตั้งโยกย้ายก็ดี ต้องมีกฎหมายและกติกามากำกับ คำสั่งต้องมีเหตุผลทางกฎหมาย การที่มีคำสั่งเช่นนี้ เพราะคนนี้ถูกตั้งกรรมการสอบสวนอยู่ เกรงจะไปยุ่งกับพยานหลักฐาน หรือขัดขวางการทำงาน แต่ปกติอยู่ ๆ จะสั่งห้ามเข้าคณะโดยไม่มีการตั้งข้อกล่าวหาและไม่มีการสอบสวนไม่ได้ ตนยืนยันว่าการไม่ให้เข้าพื้นที่คณะมีอยู่จริง และเมื่อตนไปสอนหนังสือ ได้เห็นมีตำรวจและหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (รปภ.) มานั่งเฝ้าคณะนิติศาสตร์อยู่จริง

(๔) นายทองธาร เหลืองเรืองรอง ผู้ช่วยผู้พิพากษาในศาลฎีกา ได้ให้ถ้อยคำว่า การตัดโอนกลุ่มผู้ร้องนอกเหนือจากผู้ร้องนั้น เป็นการกระทำที่แปลกมาก เพราะเป็นการย้ายกลุ่มผู้ร้องไปยังที่ๆ พวกเขาไม่มีงานทำ ส่วนเรื่องการร้องเรียนของนักศึกษาที่มีต่อผู้ร้อง นั้น เป็นเพียงนักศึกษาส่วนน้อยเท่านั้น เพราะผู้ร้องเป็นอาจารย์ที่หวังดีกับนักศึกษา แม้จะไม่เอาใจที่ไม่เข้าเรียน หรือ ทำข้อสอบไม่ได้ ทำให้เป็นที่ไม่พอใจต่อนักศึกษาบางคนเป็นเรื่องธรรมดา แต่มีนโยบายที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษา คือ โครงการติวการสอบเนติบัณฑิตให้นักศึกษาโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ซึ่งยังไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากถูกปลดจากตำแหน่งเสียก่อน

/นายทองธารฯ ...

นายทองธารฯ ให้ถ้อยคำเพิ่มเติมว่า ตนทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษา แต่ไม่เคยใช้บทบัญญัติเรื่องละเมิดอำนาจศาลไปสั่งห้ามใครไม่ให้เข้าพื้นที่เลย การที่สั่งการห้ามเข้าพื้นที่เพราะบุคลากรแต่งกายชุดดำ เทียบกับศาลไม่เคยมีศาลไหนสั่งลงโทษละเมิดอำนาจศาลเพราะแต่งกายชุดดำ ไม่มีศาลไหนลงโทษละเมิดอำนาจศาลเพราะไม่มาศาล แม้กระทั่งผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมายยังทำเลย นอกจากนี้ นายทองธารฯ เห็นว่า หากจะต้องการเล่นงานผู้ร้องที่ ๑ ก็เล่นงานไปคนเดียว ไม่ควรไปกระทำกับบุคลากรอื่นด้วย ซึ่งถือเป็นการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม

๓.๓.๒ รองศาสตราจารย์สุมนต์ สกลไชย อดีตผู้บริหารมหาวิทยาลัย – ได้มาให้ถ้อยคำเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ สรุปความได้ ดังนี้

นับแต่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นในคณะนิติศาสตร์ ตนในฐานะอดีตอธิการบดี อดีตประธานคณะกรรมการอำนวยการคณะ และเป็นผู้ดำริให้จัดตั้งคณะนิติศาสตร์ ไม่เคยได้รับการติดต่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับคณะนิติศาสตร์จากผู้ถูกร้องเลย แต่ได้มีการทาบทามให้ตนช่วยเป็นคนกลางในการจัดทำแผนปฏิบัติการ หรือ Roadmap เพื่อแก้ไขปัญหาคณะนิติศาสตร์ จากรองศาสตราจารย์รังสรรค์ฯ ซึ่งเห็นว่า ตนไม่อยู่ในฐานะที่ควรทำหน้าที่ดังกล่าว จึงตอบปฏิเสธไป

(๑) กรณีการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์นั้น คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีพัฒนาการมาจากโครงการพิเศษ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต เมื่อปี ๒๕๔๖ เพื่อตอบสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยเรื่อง Comprehensive University โดยคณะนิติศาสตร์เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นโดยมติสภามหาวิทยาลัย เพราะถ้าอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๔๑ มีข้อจำกัดจากมติคณะรัฐมนตรีไม่ให้ตั้งหน่วยงานที่มีฐานะเป็นส่วนราชการขึ้นใหม่ เว้นแต่กรณีมีความจำเป็น ดังนั้น เพื่อประสิทธิภาพขององค์กรและต้องสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยไม่ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน จึงต้องดำเนินการจัดตั้งโดยอาศัยอำนาจสภามหาวิทยาลัย และเมื่อคณะนิติศาสตร์ต้องพึ่งพาตนเอง สภามหาวิทยาลัยจึงได้ตราระเบียบเฉพาะขึ้น (ระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วย คณะนิติศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๙) เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และพึ่งพาตนเองได้

(๒) การบริหารงานของคณะนิติศาสตร์ที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ร้องที่ ๑ เป็นผู้อำนวยการหลักสูตรฯ และรักษาการคณบดีมาเป็นลำดับ ทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในคณะนิติศาสตร์ ซึ่งในระยะของการก่อตั้งประกอบกับความพร้อมเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านต่าง ๆ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการคณะฯ มีอธิการบดีเป็นประธาน ทำหน้าที่กำกับดูแลและวางนโยบายของคณะนิติศาสตร์ และปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการประจำคณะ ทั้งนี้ เพื่อประคับประคองคณะในระยะเริ่มต้นให้มีปัจจัยความพร้อม เช่น การรับรองมาตรฐานคุณภาพหลักสูตรจากองค์กรวิชาชีพทางกฎหมาย อาคารสถานที่จัดการศึกษา การพัฒนาอาจารย์ประจำ และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่แผนงบประมาณเมื่อคราวมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นต้น ภายหลังสภามหาวิทยาลัยได้มีข้อสังเกตเรื่องคณะกรรมการประจำคณะ ผู้ร้องได้หารือกับตน และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารคณะทำหน้าที่ตามที่สภามหาวิทยาลัยแนะนำอีกทางด้วย

/(๓) การบริหารงาน ...

(๓) การบริหารงานของผู้ร้องที่ ๑ ที่ผ่านมา ในฐานะที่ตนเคยเป็นผู้บังคับบัญชา เห็นว่า คณะนิติศาสตร์อยู่ภายใต้ระบบการติดตามและประเมินของมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับคณะอื่น และมหาวิทยาลัยได้มีการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการระหว่างมหาวิทยาลัยกับผู้ร้อง โดยผู้ร้องได้ผ่านการประเมินทุกครั้ง และคณะนิติศาสตร์ได้ปฏิบัติเฉกเช่นเดียวกับคณะอื่นพึงปฏิบัติ เช่น การตรวจสอบด้านการเงินโดยสำนักงานตรวจสอบภายใน ฯลฯ

นอกจากนี้ มาตรฐานและคุณภาพคณะและหรือหลักสูตรยังได้รับการยอมรับจากองค์กรวิชาชีพทางกฎหมาย ได้แก่ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สภาทนายความ นอกจากนี้ ความนิยมศึกษาต่อคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้รับความนิยมในระดับต้นๆ ของคณะวิชาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตลอดจนการมีอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงระดับประเทศมาบรรยายให้ที่คณะนิติศาสตร์นับว่าเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

(๔) กรณีการตัดโอนย้ายและมีคำสั่งห้ามผู้ร้องเข้าพื้นที่คณะนิติศาสตร์ มีความเห็นว่า เป็นเรื่องที่ไม่สมควรเกิดขึ้นในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือสถาบันอุดมศึกษาที่ใดก็ตาม เนื่องจากการเป็นผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องใช้ความอดทนสูง ต้องคำนึงถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และวัฒนธรรมองค์กร โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยนั้น ความคิดเห็นที่แตกต่างถือเป็นเสรีภาพทางวิชาการหรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้บริหารต้องรับฟังความให้รอบด้านและครบถ้วนก่อนที่จะใช้อำนาจออกคำสั่งใด ๆ และในการนี้ตนก็ไม่ได้รับทราบเหตุผลของผู้ถูกร้องว่าดำเนินการไปเช่นนั้นมีฐานเหตุผลใดสนับสนุนหรือรองรับ

ต่อมาคณะอนุกรรมการฯ ได้รับแจ้งจากผู้ร้องที่ ๒-๗ ว่า ในเดือนกันยายน-ตุลาคม ๒๕๕๔ มีกลุ่มผู้ร้องซึ่งเป็นบุคลากรจำนวน ๕ คน จากทั้งหมด ๖ คน อยู่ในระหว่างต่ออายุการจ้างงานตามสัญญา ซึ่งมีอยู่ ๓ คน เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยประเภทเงินรายได้ ได้แก่ นางสาวศิรินพร แพงศรี นางสาววิจิตรา เสมอสมัย นายชาญวิทย์ แซ่โค้ว และอีก ๒ คน เป็นลูกจ้างชั่วคราว ได้แก่ นางสาวพัชราพรรณ จันทกุล และนางสาวสุชาทิพย์ แก้วหาวงค์ ซึ่งตามปกติพนักงานมหาวิทยาลัยจะได้รับการต่ออายุการจ้างคราวละ ๓ ปี ส่วนลูกจ้างชั่วคราวจะได้รับการต่ออายุการจ้าง คราวละ ๑ ปี แต่บุคลากรทั้งหมดกลับได้รับการต่ออายุสัญญาจ้างเพียงคนละ ๖ เดือน โดยฝ่ายผู้ถูกร้องอ้างว่าการต่อสัญญาจ้างเป็นสิทธิของมหาวิทยาลัย

๔. ความเห็นคณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองพิจารณาแล้ว โดยอาศัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่ประเทศไทยเป็นภาคีเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๙ และข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องและผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งกัน จึงรับฟังเป็นยุติได้ว่า

เมื่อรองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท เข้าปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ ปรากฏว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีการออกประกาศคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้ร้องและบุคลากรของคณะนิติศาสตร์ ได้แก่ ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ ๑๐๖๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง การกำกับดูแลระบบบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษาคณะนิติศาสตร์ คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๑๘๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง การบริหารจัดการอาคาร พื้นที่ เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ของคณะนิติศาสตร์ คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๑๖๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง ตัดโอน

/อัตราพนักงาน ...

อัตราพนักงานมหาวิทยาลัย คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๑๗๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง ตัดโอนอัตราบุคลากร คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๒๐๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง ให้บุคลากรไปปฏิบัติงาน

ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในช่วงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ เวลากลางวัน พื้นที่บริเวณคณะนิติศาสตร์อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานอธิการบดี มีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง สำนักงานอธิการบดี มีเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเข้ามากำกับดูแลและหรือควบคุมสถานการณ์ มีการติดประกาศคำสั่งพร้อมรูปถ่ายผู้ร้องทั้ง ๗ คน ไว้ในที่เปิดเผย รวมถึงมีไว้ประจำบริเวณโต๊ะทำการเจ้าหน้าที่บริเวณหน้าทางเข้าสำนักงาน เนื่องจากกรณีร้องเรียนนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา เป็นที่สนใจของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำของประเทศ มีเกียรติภูมิ และเป็นที่พึ่งแก่ประชาชนในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้เปิดโอกาสให้ผู้ร้องหรือผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ถูกร้องได้ชี้แจงรายละเอียดและเสนอพยานหลักฐานตามสมควรเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามเรื่องที่ร้องเรียน เช่นนี้ การใช้อำนาจเกี่ยวกับการปกครองบังคับบัญชาของผู้ถูกร้องที่มีต่อผู้ร้องในฐานะผู้ได้บังคับบัญชาเป็นอำนาจของทางราชการฝ่ายบริหาร โดยผู้บังคับบัญชาจะพึงใช้ดุลพินิจวินิจฉัยสั่งการ หรือเลือกกระทำตามที่เห็นว่าเหมาะสม โดยองค์กรอื่นไม่สามารถแทรกแซงการบริหารงานของผู้ถูกร้องได้ แต่การใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยสั่งการใดที่จะให้มีการเคารพนับถือและยอมรับนั้น ต้องเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย มิใช่เป็นการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจหรือโดยปราศจากเหตุผล ประเด็นจึงมีอยู่ว่า การใช้อำนาจของผู้ถูกร้องตามที่ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองให้ตรวจสอบและวินิจฉัยว่าเป็นการใช้อำนาจอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน คงพิจารณาในสองประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก การใช้อำนาจตัดโอนผู้ร้องไปสังกัดหน่วยงานอื่นตามคำสั่ง ที่ ๓๑๖๘/๒๕๕๔ ที่ ๓๑๗๐/๒๕๕๔ และ ที่ ๓๒๐๗/๒๕๕๔ เป็นการใช้อำนาจที่ขัดหรือแย้งหรือละเมิดต่อหลักการสิทธิมนุษยชนหรือไม่

ในปัญหาข้อนี้ ต้องพิจารณาว่า การที่ผู้ถูกร้องได้มีคำสั่งดังกล่าวมีฐานข้อมูลสนับสนุนอันเป็นเหตุผลประกอบการใช้อำนาจอย่างไร คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองเห็นว่า นางสาวรองรัตน์ วิโรจน์เพชร ในฐานะตัวแทนรับมอบอำนาจจากผู้ถูกร้อง ได้ให้การชี้แจงว่า การที่มหาวิทยาลัยมีคำสั่งตัดโอนย้ายผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒- ๗ รวมถึงมีคำสั่งให้บุคลากรสายผู้สอนอีก ๗ คนไปฝึกปฏิบัติงานชั่วคราวที่หน่วยงานอื่น เพราะรองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท รักษาการคณบดีคนใหม่ รายงานว่ากลุ่มผู้ร้องแสดงอาการต่อต้านขณะเรียกประชุมบุคลากรทั้งหมดของคณะนิติศาสตร์ ซึ่งก่อให้เกิดความแตกแยกของบุคลากรภายในคณะนิติศาสตร์ โดยได้อ้างถึงการไม่เข้าร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงจากอธิการบดี การแต่งกายชุดดำ การสวมเสื้อที่มีนัยต่อต้านโดยใช้คำว่า “แปดปีสร้าง แปดเดือนทำลาย”

ซึ่งตรงกับเอกสารคำชี้แจงของผู้ถูกร้องว่า เมื่อรองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท เข้าปฏิบัติราชการที่คณะนิติศาสตร์ ได้พบเหตุการณ์ที่ผิดปกติหลายประการ โดยให้การว่าผู้ร้องที่ ๑ ในฐานะเป็นอดีตผู้มีอำนาจหน้าที่สูงสุดในการบริหารจัดการคณะนิติศาสตร์ เป็นผู้มีหรือควรจะมีข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการคณะโดยรวม แต่ไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ และมีพฤติการณ์ต่อต้านมิให้มีการบริหารจัดการคณะนิติศาสตร์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ประกอบกับผู้ร้องที่ ๑ อยู่ระหว่างการถูกตั้งกรรมการสอบสวน

ข้อเท็จจริง กรณีถูกร้องเรียนและกล่าวหาว่าเป็นเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ จึงได้เสนอแนวทางให้ย้ายหรือตัดโอนไปสังกัดหน่วยงานอื่น ในการนี้ได้รายงานให้อธิการบดีทราบโดยวาจาและลายลักษณ์อักษรมาโดยตลอด ซึ่งเท่ากับเป็นการรับว่า ผู้ถูกร้องได้ทราบถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี แต่ผู้ถูกร้องในฐานะผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องไม่เคยเรียกหรือเปิดโอกาสให้ผู้ร้องที่ ๑ ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือรับฟังพยานหลักฐานของผู้ร้องที่ ๑ หรือมีการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ได้ความชัดเจนก่อน

ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า รองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท รักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ ในฐานะเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการกำกับและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร้องที่ ๑ (รักษาการคณบดี) ซึ่งมีหน้าที่กำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้รักษาการคณบดีในรอบ ๖ เดือน ยังมิได้ดำเนินการให้สำเร็จตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย แต่กลับรายงานว่าไม่สามารถประเมินผลได้เนื่องจากขาดหลักฐานที่สำคัญชัดเจนและขาดความครบถ้วน

ด้านรองศาสตราจารย์กุลธิดา ท้วมสุข ซึ่งเป็นอดีตรองอธิการบดี ชี้แจงว่า ในฐานะกรรมการและเลขานุการในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัยที่มีมติให้ผู้ร้องที่ ๑ รักษาการคณบดีไปก่อน ๖ เดือน และแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับและติดตามฯ เห็นว่าเป็นเพียงมีเจตนาว่า เมื่อการสรรหายังมีข้อสังเกต มีข้อห่วงใย ก็น่าจะให้ผู้ร้องที่ ๑ รักษาการคณบดีต่ออีก ๖ เดือน แล้วจึงแต่งตั้งเป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์ตามที่ได้รับการสรรหาตามกระบวนการ และเห็นว่าคณะกรรมการกำกับและติดตามและประเมินผลฯ ควรมีบทบาทในการเข้าไปช่วยเหลือให้ผู้ร้องที่ ๑ สามารถปฏิบัติตามข้อสังเกตของสภามหาวิทยาลัยได้ ซึ่งสำคัญมากกว่าที่จะประเมินและหรือทำเรื่องอื่นใด

ส่วนการอ้างเหตุว่าผู้ร้องทั้งหมดแสดงพฤติกรรมต่อต้าน เช่น การไม่เข้าร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงจากอธิการบดี การแต่งกายชุดดำ การสวมเสื้อที่มีนัยต่อต้านโดยใช้คำว่า “แปดปีสร้าง แปดเดือนทำลาย” นั้น นายทองธาร เหลืองเรืองรอง ให้ถ้อยคำชี้แจงให้เห็นว่า เรื่องดังกล่าวไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะนำมาอ้างในการตัดโอนย้าย เมื่อเปรียบเทียบกับศาลที่มีบทบัญญัติเรื่องการละเมิดอำนาจศาล ซึ่งตนรับราชการเป็นผู้พิพากษาแต่ศาลไม่เคยใช้อำนาจห้ามเข้าสถานที่กับบุคคลใดในกรณีแต่งกายชุดดำ หรือไม่มาศาล และการไปกระทำกับบุคลากรอื่นที่มีสถานะเป็นเพียงเจ้าหน้าที่เป็นการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม

ความในข้อนี้ รองศาสตราจารย์สุมนต์ สกลไชย อดีตอธิการบดีในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ถ้อยคำสนับสนุนว่า กรณีการตัดโอนย้ายกลุ่มผู้ร้องเป็นเรื่องที่ไม่สมควรเกิดขึ้นในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือสถาบันอุดมศึกษาที่ใดก็ตาม เนื่องจากการเป็นผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องใช้ความอดทนสูง ต้องคำนึงถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และวัฒนธรรมองค์กร โดยเฉพาะมหาวิทยาลัย ความคิดเห็นที่แตกต่างถือเป็นเสรีภาพทางวิชาการหรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้บริหารต้องรับฟังความให้รอบด้านและครบถ้วนก่อนที่จะใช้อำนาจออกคำสั่งใด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารมณ์ ตันตะวะศาสตร์ อดีตรองอธิการบดีอีกท่านหนึ่ง ให้ความเห็นว่า การบริหารมหาวิทยาลัยนั้น ไม่ใช่การบริหารแบบองค์กรของเอกชน ใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดที่ไม่รับฟังความให้รอบด้าน จึงเป็นเหตุผลที่สนับสนุนตรงกันว่า การใช้อำนาจของฝ่ายบริหารในสถาบันอุดมศึกษาต้องยึดถือหลักธรรมาภิบาล เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหา/ ผู้เสียหายได้มีโอกาสชี้แจง และต้องฟังความให้ครบถ้วนรอบด้าน เพราะการวินิจฉัยสั่งการที่ไม่มีการสอบสวนทวนความข้อเท็จจริงทั้งสองฝ่ายให้ครบถ้วนก่อนใช้อำนาจกระทำการใด ทำให้การวินิจฉัยสั่งการไม่ตรงกับข้อเท็จจริง อันอาจส่งผลเสียต่อทางราชการ

/ดังนั้น ...

ดังนั้น การที่รองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท มีบทบาทเป็นทั้งผู้บริหารมหาวิทยาลัย กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการกำกับและติดตามฯ และรักษาการคณบดีคณะนิติศาสตร์ จึงเป็นข้อน่าสงสัยว่าอาจไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีประโยชน์ทับซ้อน และมีอคติต่อผู้ร้องหรือไม่ การที่ผู้ถูกร้องวินิจฉัยออกคำสั่งโดยฟังแต่เฉพาะข้อมูลจากการรายงานของรองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท ซึ่งอยู่ในชุดคณะผู้บริหารร่วมกับผู้ถูกร้อง จึงอาจส่อไปในทางรู้เห็นเป็นใจโดยมีเจตนาซ่อนเร้นเพื่อประโยชน์ร่วมกันในการจงใจกลั่นแกล้งผู้ร้องให้ได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิ อันเป็นผลต่อเนื่องมาจากการไม่แต่งตั้งผู้ร้องเป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์ ทั้งที่ผู้ร้องได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งคณบดีตามกระบวนการสรรหาคณบดีโดยชอบด้วยกฎหมาย

การที่กล่าวอ้างว่าผู้ร้องที่ ๑ ไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่รองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท เพื่อให้มีการบริหารจัดการคณะนิติศาสตร์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยนั้น ขัดแย้งกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเอกสารประกอบการชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ระบุว่า ผู้ร้องที่ ๑ ได้ส่งมอบงานให้แก่รองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ ห้องประชุมชั้น ๕ อาคารสิริคุณากร โดยมีประจักษ์พยานได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิโลวรรณ สมโสภณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระศักดิ์ จารุชัยนิวัฒน์ อาจารย์ละอองกาญจน์ เหล่าไพบูลย์ และ ผู้ร้องที่ ๒

นอกจากนี้ยังได้ความว่า ผู้ถูกร้อง และรองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท ไม่เคยเรียกผู้ร้องที่ ๑ ไปพบเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงหรือให้ข้อมูลการบริหารคณะแต่อย่างใด รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคณะ เช่น คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการบริหารคณะ และ/หรือคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณะ ก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการเชิญผู้ร้องที่ ๑ ไปให้ข้อมูลแต่อย่างใด ซึ่งตรงกับคำให้การของรองศาสตราจารย์สุมนต์ สกลไชย ว่านับแต่เกิดเหตุการณ์ขึ้นในคณะนิติศาสตร์ ตนในฐานะอดีตอธิการบดี อดีตประธานคณะกรรมการอำนวยการคณะ และเป็นผู้ดำริให้จัดตั้งคณะนิติศาสตร์ ไม่เคยได้รับการติดต่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับคณะนิติศาสตร์จากผู้ถูกร้องเลย พฤติการณ์ต่างๆ ทั้งจากผู้ถูกร้อง ผู้ร้อง และพยานที่เกี่ยวข้องเช่นนี้ ทำให้เชื่อว่าผู้ถูกร้องปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอย่างรอบด้านและครบถ้วน

ต่อประเด็นที่กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องถูกร้องเรียนและกล่าวหาว่าเป็นเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบนั้น ผู้ร้องที่ ๑ ให้การชี้แจงว่า ผู้ร้องเรียน คือ นายสมศักย์ ทองเอี่ยม เป็นอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้สมัครเข้ารับการสรรหาคณบดีอีกท่านหนึ่ง ได้ฟ้องคดีความอาญาต่อศาล และอ้างว่าได้ร้องเรียนต่อหน่วยงานภายนอก ซึ่งในกระบวนพิจารณาคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง นายสมศักย์ ทองเอี่ยม ได้มีพฤติการณ์ขอเลื่อนคดีมาตลอด ซึ่งต่อมาผู้ร้องได้ยื่นเอกสารชี้แจงว่า คดีที่นายสมศักย์ ทองเอี่ยม ยื่นฟ้องนั้น ศาลจังหวัดขอนแก่นได้พิจารณาไม่รับฟ้องในเวลาต่อมา ซึ่งรองศาสตราจารย์ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ได้ให้ถ้อยคำว่าเมื่อผู้ร้องถูกร้องเรียน สภามหาวิทยาลัยหรือผู้ถูกร้องต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และควรจะให้มีผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งถือเป็นสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน เมื่อมีการร้องเรียนเรื่องทุจริต สภามหาวิทยาลัยต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ได้ผลเลยว่าผิดหรือไม่ผิด ถ้าไม่ผิดคนร้องเรียนต้องหยุดและต้องรับผิดชอบ แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว

/นอกจากนี้ ...

นอกจากนี้การแสดงออกทางความคิดเห็นของบุคคลากรที่ร่วมลงชื่อขอคำชี้แจงจากฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัย ยังเป็นการใช้สิทธิที่ได้รับการรับรองไว้ในมาตรา ๔๕ หมวด ๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ระบุว่า "บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น" ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๑๙ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๙ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๐ ที่ระบุว่า

"(๑) บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกแซงและ

(๒) บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการแสดงออกสิทธินี้ รวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา รับและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความคิดทุกประเภทโดยไม่คำนึงถึงพรมแดน ทั้งนี้ ไม่ว่าด้วยวาจา เป็นลายลักษณ์อักษร หรือการตีพิมพ์ในรูปของศิลปะ หรือโดยอาศัยสื่อประการอื่นตามที่ตนเลือก"

ดังนั้น จากข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ได้ชี้แจงถึงเหตุผลในการใช้อำนาจตัดโอนผู้ร้องและบุคลากรอื่นไปสังกัดหน่วยงานอื่น จึงไม่เป็นเหตุผลสนับสนุนต่อความชอบธรรมในการใช้อำนาจ รับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องใช้อำนาจวินิจฉัยสั่งการโดยฟังความฝ่ายเดียว ส่อไปในทางปรักปรำกล่าวโทษผู้ร้องโดยไม่ได้พิสูจน์ว่าเป็นความจริงไม่มีการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ได้ความครบถ้วนและรอบด้านภายในกรอบเวลาที่เหมาะสม พฤติการณ์ดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้สงสัยได้ว่ามีการใช้อำนาจตามอำเภอใจ ขัดต่อหลักธรรมาภิบาล การบริหารงานที่ดีหรือแบบแผนที่ดีในการปฏิบัติราชการของคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.)

คณะอนุกรรมการเห็นว่าอำนาจในการตัดย้ายบุคลากรอันเป็นอำนาจบริหารนั้น เป็นอำนาจของหน่วยงาน และปกติเป็นอำนาจดุลพินิจที่หน่วยงานพึงใช้ได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องไม่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตามอำเภอใจ หรือกระทำการอันไม่เป็นธรรม แต่กรณีนี้เป็นกรณียกเว้นที่มีพฤติการณ์ที่ส่อไปในทางให้เป็นที่ครหาได้ว่าจะเป็นการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม เพราะแม้ผู้รักษาการคณบดีจะมีข้อบกพร่อง แต่ฝ่ายบริหารก็ขาดการรับฟัง ตรวจสอบ และการให้เหตุผลในการออกคำสั่งอย่างเพียงพอ ดังที่เห็นได้ชัดว่า เพิ่งจะมาตั้งกรรมการสอบสวนเอาในเดือนสิงหาคม เป็นต้น

ประเด็นที่สอง การสั่งห้ามผู้ร้องและบุคลากรเข้าพื้นที่ของคณะนิติศาสตร์ ติดรายชื่อและภาพถ่ายของผู้ร้องและบุคลากรไว้ในที่สาธารณะ เป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพ และละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือไม่

จากการตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องได้มีการออกประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ ๑๐๖๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง การกำกับดูแลระบบบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษาคณะนิติศาสตร์ และคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๑๘๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง การบริหารจัดการอาคาร พื้นที่ เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ของคณะนิติศาสตร์ เป็นลำดับ โดยประกาศที่ ๑๐๖๙/๒๕๕๔ ได้ระบุเหตุผลสนับสนุนการใช้อำนาจว่า บุคลากรบางคนแสดงพฤติกรรมต่อต้านมติของสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น พยายามทำลายหลักฐานหรือปกปิดซ่อนเร้นหลักฐานทางราชการ และชักจูงสร้างข่าวลือเพื่อบิดเบือนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสรรหาคณบดีคณะนิติศาสตร์ และคำสั่ง ที่ ๓๑๘๔/๒๕๕๔ ได้สั่งห้ามให้ผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ กับพวก ซึ่งเป็นบุคลากรที่ถูกโอนย้าย ได้แก่ นายชาญวิทย์ แซ่โค้ว นางสาวศิรินพร แพงศรี นางสาววิจิตรา เสมอสมัย นางสาวพัชราพรรณ จันทกุล นางสุชาทิพย์ แก้วหาวงศ์ และนายอนุชิต ปัสสาสุ เข้าบริเวณคณะนิติศาสตร์ และพื้นที่ของคณะนิติศาสตร์ที่ทำนิติกรรมกับทางภาครัฐและเอกชน

/ทั้งมีการ ...

ทั้งมีการติดประกาศและหรือคำสั่งดังกล่าวพร้อมติดรายชื่อและรูปถ่ายของกลุ่มผู้ร้องทั้งหมดไว้ในที่สาธารณะ ซึ่งสอดรับกับคำยืนยันของรองศาสตราจารย์ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ที่ว่า มีการห้ามไม่ให้เข้าพื้นที่คณะนิติศาสตร์จริง เพราะเมื่อตนไปสอนหนังสือได้เห็นมีเจ้าหน้าที่ตำรวจและหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมานั่งเฝ้าพื้นที่สำนักงานคณะนิติศาสตร์

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า การใช้อำนาจออกประกาศและคำสั่งตัดโอนและย้ายกลุ่มผู้ร้อง รวมทั้งการประกาศคำสั่งห้ามกลุ่มผู้ร้องไม่ให้เข้าพื้นที่บริเวณคณะนิติศาสตร์ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนก่อนออกคำสั่งแต่อย่างใด แม้ว่าจะได้มีการยกเลิกคำสั่งในภายหลัง แต่ก็ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิแล้ว ตลอดจนเหตุผลที่ปรากฏในประกาศคำสั่งเกิดจากการคาดคะเนของผู้ถูกร้องอย่างมีอคติแต่ฝ่ายเดียว เนื่องจากเหตุผลที่ใช้สนับสนุนการใช้อำนาจดังกล่าว เช่น มีความพยายามทำลายหลักฐานปกปิดซ่อนเร้นหลักฐานสำคัญทางราชการเป็นความรับผิดที่มีประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติความผิดและโทษไว้ หรือจะต้องดำเนินการสอบสวนความผิดทางวินัยเสียก่อน ดังนั้น หากมีพยานหลักฐานอันเชื่อได้ว่ากลุ่มผู้ร้องทั้งหมดมีพฤติกรรมตามอ้างจริง ย่อมสามารถใช้สิทธิร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ เมื่อไม่ปรากฏว่ากลุ่มผู้ถูกร้องได้กระทำการดังกล่าว แต่กลับวินิจฉัยสั่งการห้ามไม่ให้กลุ่มผู้ร้องเข้าพื้นที่บริเวณคณะนิติศาสตร์ ซึ่งหากผู้ถูกร้องเกรงว่ากลุ่มผู้ร้องจะไปยุ่งเหยิงทำลายและหรือซ่อนเร้นเอกสาร ก็ควรใช้อำนาจอย่างระมัดระวังให้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพเพียงเท่าที่จำเป็นในสัดส่วนที่เหมาะสม อย่างน้อยที่สุด อาจเพียงแค่สั่งห้ามกลุ่มผู้ร้องมิให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเอกสารสำคัญของทางราชการ มิใช่การสั่งการห้ามเข้าบริเวณพื้นที่คณะนิติศาสตร์ อีกทั้งผู้ร้องที่ ๑ เป็นอาจารย์มีภารกิจหลัก คือ งานสอน การห้ามเข้าพื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นการกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ อันส่งผลกระทบต่อการเรียนของนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ลิดรอนและจำกัดสิทธิเสรีภาพของกลุ่มผู้ร้องในการเข้าไปในพื้นที่สาธารณะ

นอกจากนี้ นางสาวศิรินพร แพงศรี ซึ่งเป็นบุคลากรที่ถูกสั่งห้ามเข้าพื้นที่บริเวณคณะนิติศาสตร์ในขณะนั้นยังมีสถานภาพเป็นนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ภาคบัณฑิต ด้วย การมีคำสั่งห้ามดังกล่าวจึงเป็นการละเมิดต่อสิทธิของนิสิตนักศึกษาด้วย

การติดประกาศคำสั่งห้ามเข้าพื้นที่พร้อมปิดรายชื่อและภาพถ่ายของกลุ่มผู้ร้องเสมือนบุคคลอันตรายหรือผู้กระทำความผิดทางอาญาไว้ในที่สาธารณะ เช่น บริเวณทางเข้าอาคารสำนักงานคณบดี อาคารเรียน และบริเวณทางเข้าสำนักงานคณาจารย์ เป็นการกระทำที่ไม่สมควรจะเกิดขึ้นหรือพึงกระทำในสถาบันการศึกษาใดๆ โดยที่ยังไม่มีการพิสูจน์ว่ากลุ่มผู้ร้องเป็นผู้กระทำความผิด ถือเป็นการกระทำที่เกินเลยขอบเขตที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อกันในฐานะมนุษย์ การปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ร้องภายในที่สาธารณะเฉกเช่นอาชญากรร้ายแรง จึงเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อกลุ่มผู้ร้อง ตามบทบัญญัติมาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนั้น การใช้อำนาจของผู้ถูกร้องจึงเป็นการใช้อำนาจที่ขัดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วย

/นอกจากนี้ ...

นอกจากนี้ ยังกระทบต่อสาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตาม ผู้ถูกร้องเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลสถานที่ และ/หรือทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ต้องมีความรับผิดชอบต่อเหตุแห่งการล่วงละเมิดดังกล่าว

การห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปในสถานที่ทำงานถือเป็นการตัดสิทธิของบุคลากรในการแสดงความคิดเห็นในกิจการของมหาวิทยาลัยอันเป็นกิจการสาธารณะ อำนาจการบังคับบัญชาของผู้บริหารในลักษณะดังกล่าวจึงมิอาจดำรงอยู่เหนือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคลากรได้

จากข้อเท็จจริงทั้งหมดบ่งชี้ได้ว่า ผู้ถูกร้องมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเป็นผลที่ตามมาจากการที่ผู้ร้องมิได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะนิติศาสตร์ตามที่ได้ผ่านกระบวนการสรรหาคณบดีโดยชอบด้วยกฎหมาย การวินิจฉัยใช้อำนาจสั่งการแก่ผู้ร้องและบุคลากรในภายหลังจึงเป็นการใช้อำนาจตามอำเภอใจ ขาดธรรมมาภิบาล ส่งผลทำให้เป็นการละเมิดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ไม่เคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้

อนึ่ง ในสังคมประชาธิปไตย การแสดงความคิดเห็น การแสดงออก การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และเสรีภาพทางวิชาการ เป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง สถาบันการศึกษาระดับสูงจึงต้องเป็นต้นแบบและเป็นแหล่งพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ และความตระหนักรู้ เพื่อให้สังคมได้มีการพัฒนาก้าวหน้าต่อไป

๕. มาตรการการแก้ไขปัญหา

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อกลุ่มผู้ร้อง มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกร้องเรียน) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) ดังนี้

๑. การสื่อสารเพื่อความเข้าใจภายในองค์กร ให้สภามหาวิทยาลัย และผู้บริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น แสวงหาความร่วมมือในการเสริมสร้างความเข้าใจจากอดีตผู้บริหารที่มีประสบการณ์ เพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งกับกลุ่มผู้ร้อง เพื่อร่วมพัฒนาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีจิตสำนึกความเป็นพลเมือง

๒. การแก้ไขโครงสร้างองค์ประกอบของคณะนิติศาสตร์ให้มีสภาพเป็นคณะ ให้สภามหาวิทยาลัย และผู้บริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น เร่งดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการประจำคณะ เพื่อแก้ไขปัญหาองค์ประกอบของคณะนิติศาสตร์ให้มีสภาพเป็นคณะที่สมบูรณ์ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่บรรดานักศึกษาของคณะนิติศาสตร์

๓. การเยียวยาแก้ไขความเสียหาย

๓.๑ กรณีผู้เสียหายถูกย้าย/ตัดโอนอัตราพนักงาน บุคคลากร และอาจารย์ ให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นริเริ่มกระบวนการนี้ด้วยการทำหนังสือแสดงความเสียใจต่อข้อผิดพลาด บกพร่อง อันส่งผลกระทบต่อความเข้าใจผิดของประชาคมในมหาวิทยาลัย และชี้แจงว่าบุคคลทั้ง ๑๔ ราย รวมทั้งผู้ร้อง ที่ถูกตัดโอนและถูกสั่งห้ามเข้าบริเวณอาคารสถานที่คณะนิติศาสตร์ มิได้เป็นผู้กระทำความผิดใดๆ ซึ่งอาจรวมถึงการพิจารณา

/โอนย้าย ...

โอนย้ายผู้ที่ถูกตัดโอนตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ ๓๑๖๘/๒๕๕๔ ที่ ๓๑๗๐/๒๕๕๔ และที่ ๓๒๐๗/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ รวมทั้งสิ้น ๑๔ ราย กลับสู่ตำแหน่งเดิม หรือตามความถนัด/ความพึงพอใจ หรือขยายวาระการจ้างงาน/การประเมินผลงานเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพให้เหมาะสม เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ก.อ.พ.ร. ซึ่งได้ระบุว่า

"มหาวิทยาลัยควรให้ความเป็นธรรมแก่บุคลากรที่เป็นผู้ร้องทุกข์ทั้งหมดในเรื่องของการต่อสัญญาจ้างโดยให้พิจารณาตามผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาตามที่เกิดขึ้นจริงด้วย เพราะสัญญาจ้างของบุคลากรทั้ง ๖ คน (ในที่นี้คือผู้ร้อง ๒-๗) นี้ พบว่าจะสิ้นสุดสัญญาในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ จำนวน ๑ คน"

และ"มหาวิทยาลัยควรพิจารณาตัดโอนบุคลากรทั้งหมดกลับมาปฏิบัติงานที่ต้นสังกัดเดิม หากพบว่าสาเหตุแห่งการมีคำสั่งดังกล่าวได้หมดสิ้นไปแล้ว"

ทั้งนี้ บุคลากรทั้งหมดดังกล่าวถือเป็นผู้ที่มีความห่วงใยในสถาบัน ได้ใช้สิทธิเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นแสวงหาความจริงด้วยความบริสุทธิ์ใจและแสดงความรับผิดชอบของบุคลากรที่พึงมีในสถาบันการศึกษาระดับสูง

๓.๒ กรณีห้ามเข้าบริเวณคณะ และติดประกาศภาพถ่าย ให้พิจารณาเพิกถอนคำสั่งที่ ๓๑๘๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ และประกาศว่าบุคคลที่มีชื่อและภาพเหล่านั้นไม่มีความผิดทางวินัย เนื่องจากบุคลากรเหล่านี้ได้ใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและสิทธิในการแสวงหาความจริง

๔. การใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

นอกเหนือจากการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กลุ่มผู้ร้องสามารถยกบทบัญญัติในมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มากล่าวอ้างในการใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้ผู้ถูกร้องในฐานะหน่วยงานของรัฐ ต้องเคารพและปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ร้องโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

๖. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้องนี้ ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีมติเห็นชอบกับความเห็นและมติของคณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ดังกล่าวข้างต้น

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายแท้จริง ศิริพานิช)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายปริญญา ศิริสารการ)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พล.ต.อ.
(วันชัย ศรีนวลนัด)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางวิสา เบ็ญจะมโน)
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กสม. ๒
รายงานผลการตรวจสอบที่ ๒๕๕๕
วันที่ ๒๙ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕